

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠIS

000895

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠIO LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Aštuntieji metai Kaina/Price 1/9 Adelaide, 1955 m. sausio / Jan. 24 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

Nr. 2(165)

SOVIETAI VĖL SU NAUJAI PASIŪLYMAIS DĖL VOKIETIJOS

Desperatiškos Sovietų pastangos kaip nors sutrukdyti Paryžiaus susitarimų ratifikavimą ir tuo pačiu Vakarų Vokietijos apginklavimą ir jos priėmimą į Atlanto Pakto Tautų Sąjungą tęsiamos toliau. Pagaliau Sovietai pranešė, kad jie pripažįsta Vakarų Vokietijos respubliką ir kad dėl Vokietijos suvienijimo turi būti praveisti visuotini slapti balsavimai, kurių tvarką nustatytų keturių didžiųjų konferencija. Šia proga bolševikai vėl grąšina, kad jeigu anie susitarimai bus ratifikuoti, tai jie stiprins Rytų Vokietiją ir kitas komunistų valdomas tautas, "kad išlaikytų taiką."

Visose sostinėse šis paskutinis sovietų pasiūlymas sutiktas skeptiškai, į kurį neverta kreipti daug dėmesio. Prancūzijos min. pirm. Mr. Mendes-France ta proga pareiškė, kad ir šis pasiūlymas neturės jokios įtakos sutarčių ratifikavimui ir Vokietijos apginklavimui.

Be to, Sov. Rusija išsiuntinėjo visoms Briuselio sutarčių tautomis notas, kuriose sakoma, kad pastarieji Vakarų valstybių susitarimai dėl Vokietijos apginklavimo ir t.t. esą priešingi 1925 metų Genevos protokolui, pagal kurį buvo uždrausta vartoti nuodingas dujas karo atveju. Esą, pagal dabartines sutartis leidžiama vartoti ne tik nuodingas dujas, bet ir atominis ginklus.

KOVOS MALAJUOSE

Kombinuotos sausumos, laivyno ir oro karinės jėgos sausio 12 dieną išsilaikė 14 valandų be atvangos bombardavo džiunglėse besislapstančius vietos sukilėlius. Artillerija vartoja didelio galingumo sprogmenis. Norima sukilėlius priversti išeiti iš džiunglių į atviras vietas, kur jie turėtų arba pasiduoti arba būtų sunaikinti.

Kalbama, kad po kelių mėnesių ir australų kariuomenės daliniai dalyvaus karinėse operacijose Malajuose.

DĖKOJAME

visiems Gerb. Skaitytojams, kurie, siūsdami prenumeratą, vis pridėda po keletą ar net ir keliolika šilingų virš prenumeratos, skirdami juos tai Mr. Ilgausiu kopūstaplapiams, tai leidyklos reikalams.

Taip pat mūsų nuoširdi padėka tiems mūsų laikų knygnešiams, kurie, gavę mūsų laiškus, pasistengė surasti vieną kitą naują prenumeratorių. Jų dėka "AL" skaitytojų šeima jau padidėjo keliais dešimtys naujų skaitytojų.

AL Leidykla

Antanui Krausai ir M. Krausaitė-Bulokienei mylimai motinai
A. A.

Paulinai Krausienei
mirus, reiškiamo gilia užuojautą ir drauge liūdime

P. O. Lukošūnai

Paulinai ir Jonui Kalvaičiams netekusiems brangios močiutės
Marijos Radziulienės
reiškiamo gilia užuojautą ir drauge liūdime

P. O. Lukošūnai

Ir Jūs galite imigruoti į
Canadą ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialius dokumentus parūpina

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.
diplomuotas teisininkas

Istaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA
(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

KINAI BOMBARDUOJA VIENI KITUS.

Sausio 10 dieną apie 100 raudonosios Kinijos bombonešių, lydimi 28 rusų gamybos naikintojų, smarkiai bombardavo Tachen salas, kurios yra nacionalistų rankose. Tai pats didžiausias puolimas per visą civilinį kiniečių karą.

Atsakydami į tai, nacionalistų lėktuvai labai smarkiai pradėjo bombarduoti komunistų laikomą Tienao salą, prie kurios, kaip tvirtinama iš nacionalistų šaltinių, raudonieji koncentruoja laivyną Tacheno salų puolimui. Bombardavimas tęsiasi beveik be pertraukos.

Kinų nacionalistų karo vadovybė tvirtina, kad raudonieji tikrai netrukus gali pradėti invaziją į Tacheno salas, kurios yra forpostas prieš Formozą.

Pastaruoju metu aukšti Amerikos karo vadai turėjo eilę pasitarimų su atsakingais nacionalistų pareigūnais.

* Panamos prezidentas Jose Ramon Guizado, parlamento nutarimu, pašalintas iš pareigų ir areštuotas. Jis kaltinamas sausio 2 dieną nušovęs buvusį prezidentą Jose Remon. Nauju prezidentu paskirtas Ricardo Arias Espinosa — tai jau trečias prezidentas trylikos dienų laikotarpyje.

SOVIETAI SIŪLO DALINTI ATOMINĖS PASLAPTIS

Spaudos konferencijoje Maskvoje Sovietų Rusijos valdžios atstovas pareiškė, kad Sovietų Rusija yra pasiruošusi pasidalinti žiniomis apie atominę energiją pritaikymą pramonės reikalingams. Jau prieš kurį laiką Rusijos valdovai paskelbė pasauliui, kad pas juos jau veikiama atominė elektros jėgų gaminti 5000 kilovatų elektros energijos, tačiau kur tokia stotis pastatyta — nieko nesakoma. Manoma, kad tai paprastas bolševikų pasigyrimas propagandos tikslais.

Dalintis žiniomis apie atominę energiją Sov. Rusijai būtų labai naudinga, nes nereikėtų vogti paslaptį iš Amerikos ir kitų kraštų, kur atominę energiją pritaikymas pramonės reikalingams netrukus bus panaudotas plačiu mastu. Vargu ar Vakarų pasaulis sutiks su tokiu pasiūlymu, nes ši "transakcija" būtų naudinga tik raudoniešiams.

Pekinge nieko nelaimėta

Sausio pradžioje Jungtinių Tautų generalinis sekretorius, pavestas JT visumos susirinkimo, lankėsi raudonojoje Kinijoje tartis dėl paleidimo iš kalėjimo 11 Amerikos lakūnų, kurie nužudyti už tariamą šnipinėjimą.

Kaip ir buvo spėjama, lakūnų išlaisvinti nepavyko. Generalinis sekretorius, grįždamas iš Kinijos, pakeliui buvo korespondentų klausinėjamas apie pasiektus rezultatus, tačiau jis nieko nesakė, tvirtindamas tik, kad šis tas laimėta, mažiausiai, atseit, išsiaiškinta dalykų tikra padėtis. Jo tvirtinimu, tolimesniems pasitarimams derybos neužtrenktos.

Ir iš oficialių Amerikos valdžios sluoksnių pareiškama, kad nieko nelaimėta, bet reikia turėti kantrybę.

JAV-bių prezidentas, jausdamas savo tautos nuotaikas, oficialiai įspėjo, kad nereikia karščiautis ir kol kas dar nelaimėta imtis dėl to kokių nors represinių priemonių. Tačiau "Mes niekad neturime pamiršti, kad Amerikos tauta nori matyti savo lakūnus laisvus. Šiame reikale visi amerikiečiai vieningi ir ryžtingi. Tiesa ir teisė yra mūsų pusėje", — pareiškė prezidentas.

Australai europėja ...

Spauda praneša, kad traukinyje, kuris kursuoja tarp Port Pirie (S.A.) ir Kalgoorlie (W.A.) netrukus bus paduodami kontinentaliniai maisto pakeičikai. Atitinkami geležinkelio pareigūnai yra apmokomi Europos specifikacijų, kaip gaminti maistą.

Atrodo, kad ne "naujieji australai" australėja bei asimiliuojasi, bet visiškai pradeda europėti ...

VISUOTINAS PASIRUOŠIMAS KARUI JAV-bėse.

Prez. Eisenhoweris pasiuntė Kongresui įstatymų projektus, pagal kuriuos įvedama universalinis karinis apmokymas. Tai pirmas JAV-bių istorijoje atsitikimas, kad tokiu plačiu mastu būtų vykdomas karinis apmokymas.

Pirmiausia prezidentas reikalauja, kad kas metai 100.000 jaunų vyrų būtų pašaukti šešių mėnesių apmokymui ir po to paleidžiami į atsargą.

Pagal prezidento projektą, JAV-bių karo jėgos susidėtų iš trijų laipsnių, arba "pakopų". Pirmoji — aktyvioji tarnyba, kuri, ginkluota pačiais moderniausiais ginklais, reikalui esant galėtų atremti tokius puolimus, kaip Korėjoje arba Indokinijoje; antroji — gerai paruoštas rezervas, kuris būtų mobilizuotas esant pavojui pačioms JAV-bėms; ir trečias — mažiau paruoštas rezervas, kuris būtų mobilizuotas ištikus visuotinio pasaulinio karo pavojui.

Prezidentas savo laiške prašo Kongresą priimti reikalingus įstatymus, kad būtų sudarytas galingas karinis rezervas, galįs susitvarkyti su kiekvienu agresorium, "kuris būtų tiek kriminališkai neprotingas, kad bandytų įvykdyti atominį užpuolimą."

CIVILINIS KARAS COSTA RICOJE.

Mažoje Centrinės Amerikos valstybėje, Costa Ricoje, turinčioje apie 1 mil. gyventojų, kilo pilietinis karas. Kaip skelbiama iš oficialių Costa Ricos sluoksnių, iš kaimyninės Nikaragva valstybės įsiveržė būriai sukilėlių, užėmė keletą vietovių ir žygiuoja sostinės link. Esą, tai daroma, kad būtų vyriausybės žinia, su kuria Costa Rica neturi diplomatinių santykių.

Tiesa yra, kad prieš kelis metus Costa Rica išvijo savo prezidentą — diktatorių, kuris apsistojo Nikaragva valstybėje. Costa Ricoje buvo įkurta demokratinė tvarka ir pravesta didelė žemės reforma. Šiuo metu Costa Rica yra viena iš kultūringiausių centrinės Amerikos valstybių, kuri, anot "The Advertiser" politinio komentatoriaus Douglas Wilkie, gamino daugiau gydytojų ir mokytojų negu kareivių. Tačiau išvytasis prezidentas ruošėsi nuversti dabartinę vyriausybę. Jis, kaip rašo spauda, palaikomas milžiniškos JAV-bių United Fruit Company, surinkęs savo šalininkus, bando likviduoti Costa Ricos demokratiją ir grąžinti minėtai kompanijai jos nuosavybes, kurias Costa Ricos vyriausybė, vykdydama žemės reformą, nusavino.

JAV-bių ir kitos pietų Amerikos vyriausybės bando revoliuciją likviduoti.

RUSAI "ATRADO" ANTARKTIKĄ.

Per Maskvos radiją buvo paminėta 135-toji metinė sukaktis nuo Antarktikos atradimo. Pasak pranešėją, pirmieji Antarktiką atradę rusai Faddey Belinghausen ir Michail Lazarev. Toliau nurodoma, kad pastarųjų daugelio metų laikotarpyje rusų jūrininkai ir mokslininkai aplanko Antarktikos sritis ir atlieka meteorologinius, hidrologinius bei biologinius tyrimus.

Dėl tokių rusų pretenzijų teisingumo suabejojo Dr. Vivian Fuchs, anglų mokslininkas, kuris pareiškė: "Kiek aš žinau, joks rusas niekada nėra iškėlęs Antarktikoje kojos, nebent tai buvo lakoma nepaprasta paslaptimi. Rusų laivai, kurie netoli Antarktikos kartais plaukioja, yra banginių žvejybos laivai. Galimas dalykas, kad tuose laivuose esama ir rusų mokslininkų, bet nė vienas laivas niekada nėra priplaukęs prie Antarktikos."

Rusnę Šilingaitę ir Augustiną Kubilijų

sulaukusius sūnaus

Antano — Gintaro

širdingai sveikina

P. O. Lukošūnai

Trumpai

* Britų mokslininkų ekspedicija iš 13 asmenų išvyko į Antarktiką, kur susitiks su kita ekspedicija Falkland salose. Abi ekspedicijos darys įvairius mokslinius tyrinėjimus.

* Graikijoje, šaurinėje dalyje, kilo dideli potvyniai, dėl kurių nuvirto apie 350 namų. Tūkstančiai žmonių liko be pastogės. Ir kitose vietose potvyniai labai dideli.

* Helikopterių pritaikymas vis didėja. Antai, sausio 13 dienos naktį helikopteris išgelbėjo iš skėstančio norvegų laivo 15 asmenų įgulą. Laivas nuskendo dėl didelių audrų.

* Komunistai šiaurinėje Indokinijos dalyje, kuri jiems atiteko pagal Genevos susitarimą, atidengė ugnį į 10.000 katalikų gyventojų, kad juos nuvytų nuo Tarptautinės Taikos Komisijos, kuri lanko abi Indokinijos dalis. Katalikai gyventojai norėjo pareikšti savo norą pasitraukti iš komunistų valdomų sričių, kur jie yra žiauriai persekiojami.

* 47 metų darbininkas Londone nužeistas trims mėnesiams kalėjimo už tai, kad pavogė saldainių už 7 pensus. Sako, buvęs visiškai girtas.

* Iš Baden-Baden (Vokietijos) pranešama, kad tarp prancūzų min. pirm. Mr. Mendes-France ir Vokietijos kancelerio Dr. Adenauerio pasiektas pilnas susitarimas dėl Saaro krašto ateities. Kiek anksčiau pažirų skirtumai visiškai pašalinti.

* Buvęs Vokietijos artilerijos vadas gen. Dragitschewitsch ir dar 54 kiti karo belaisviai grįžo iš Sov. Rusijos belaisvių stovyklų į Austriją. Vienoje jų laukė milžiniškos žmonių minios. Grįžusieji buvo apiberti klausimais apie gyvenimą Sovietų Rusijoje, tačiau belaisvių išvaizda sakė daugiau, negu visi jų pasakojimai.

* JAV-bių vyriausybė paskelbė, kad ji ruošiasi paskubinti atominę energiją panaudojimą pramonės reikalingams. Atominės Energijos Komisijos pirmininkas Mr. Lewis Strauss pareiškė, kad Komisija stengsis padėti privačioms įmonėms panaudoti atominę energiją statant jėgaines.

* Australijos vyriausybė pakėlė algas teisėjams, kariuomenės aukštesniems pareigūnams ir daugeliui kitų tarnautojų bei specialistų. Pav. vyriausias teisėjas dabar gaus apie 8.000 svarų per metus.

* Italijoje pradėjo velkti ugniakalnis Stromboli. Lava teka žemyn ir grąšo užlieti kelis kaimus. Žmonės pasiruošė laivelius, kad reikalui esant galėtų pasitraukti nuo pavojaus.

* Kanada pardavė už 110.000 dolerių radioaktyvių kobalto gabalų prancūzų ligoninėms Paryžiuje, kurie bus panaudoti vėžio gydymui.

* Žinomas multi-milijonierius J. D. Rockefelleris paskyrė 20 mil. dolerių sustiprinti protestantų teologijos mokslą.

* Prez. Eisenhowerio specialus kelių komitetas paruošė planą Amerikos keliams pagerinti. Tam tikslui per 10 metų numatoma išleisti 101 milijardą dolerių.

* Australija ir kitos tautos pareiškė protestą prieš JAV-bių nutarimą paleisti į pasaulinę rinką savo sviesto ir džiovintų vaisių atsargas tokiomis kainomis, kurios išlaikytų konkurenciją. Toks JAV-bių žygis grėsia sumažinti sviesto ir džiovintų vaisių kainas.

* JAV-bių generalinio štabo šefas adm. Arthur Bradford pareiškė, kad geriausia priemonė išalysinti raud. Kinijos nuteistus Amerikos lakūnus būtų visuotinė Kinijos blokada.

(Žinių tąsa 8 psl.)

Coll.

Aldoną Petkūnaite

ir Coll.

Vytautą Navaką

sukūrusius lietuvišką šeimą, sveikiname ir linkime linksmos, vaisingos ir laimingos ateities.

Aust. Liet. Stud. S-gos
Adelaidės skyrius

Lietuviai Pasaulyje

D. Britanija

* Mūsų žyriam diplomati ir visuomenininkui Lietuvos atstovui Londone, ministeriui B. K. BALUČIUI, š. m. gruodžio mėn. 29 d. sukako 75 metai amžiaus. Londono ir kitų kolonijų lietuviai šį garbingą sukaktuvininką pagerbė specialiais minėjimais.

* Keighley mieste (netoli Bradfordo) mirė Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas ats. pulk. leit. Leonas VALKŪNAS, gimęs 1900.VI.1 Bliūdžių km., Piniavos valsč., Panevėžio apskr. Vėlionis, baigęs 1918 m. Vilniuje gimnaziją, įstojo savanorių į organizuojamą Panevėžio apsaugos būrį, o vėliau — į Karo Mokyklą, kurią baigęs, su pirmąja šios mokyklos karininkų laida išvyko kaip specialistas artileristas į rytų frontą sulaukyti besiveržiančių ir mūsų kraštą bolševikų gaujų. Jis dalyvavo visoje Nepriklausomybės kovose su mūsų krašto priešais ir už narsumą bei sumanumą buvo apdovanotas aukščiausiu Vyties kryžiaus ordinu.

* D. Britanijoje 1955 m. sausio mėn. pradėdamas leisti religinio pobūdžio žurnalą "Ramybė Jums", kurio leidėjai ir redaktoriai yra kun. J. Kuzmickis ir kun. P. Dauknys, MIC. Suinteresuoti žurnalą gali kreiptis šiuo adresu:

Rev. J. Kuzmickis, 21, Ann Place, BRADFORD 1, (Yorks), England.

Italija

* Dailininkė Irena Pacevičiūtė, gyvenanti Romoje, išstatė Romos Parodos rūmuose, kartu su kitais penkiais italų dailininkais, 21 paveikslą, kurie susilaukė nemažo italų dėmesio. Paroda buvo atidaryta nuo 15 iki 30 gruodžio.

* Gruodžio pirmosiomis dienomis įvyko Romoje Antrasis Pasaulinis Katalikiško Jaunimo Kongresas, kuriame dalyvavo 34 tautų atstovai. Lietuvą atstovavo studentai Palubinskas ir Memėnas, kurie per "Free Europe" radiją perdavė sveikinimus ir pranešimą apie kongreso darbus Lietuvai.

* Š. m. gruodžio 7 d. Vatikano paštas išleido trijų ženklų seriją 20, 35, 60 lyrų vertės su Vilniaus Aušros Vartų Marijos, nuo senų laikų lietuvių garbinamu "Mater Misericordiae" (Gailėtingumo Motina), paveikslu. Vatikanas išleisdamas tuos ženklus, norėjo paversti pavergtą tautą Marijos globai ir tuo pačiu pagerbti pavergtąją Lietuvą.

J. A. V-bes

* Amerikos lietuviai broliai Motūzai, kurie lietuvių kolonijose JAV-bėse vėl parodė savo Lietuvoje 1935-38 m. padarytas spalvotas filmas. Visų filmų rodymas trunka apie 6 val. Fil-

mose Motūzai parodo Lietuvos vaizdus, miestų pastatus, įvairių iškilnių vaizdus, pavasarininkų kongresą, P. Mašioti laidotuves, kariuomenės paradus. Labai plačiai ir vykusiai nufilmuota Lietuvoje 1938 m. buvusi sporto o'impijada. Nufilmuotas ir lietuvių kariuomenės įžygiavimas į Vilnių 1939 m. Vienoje iš naujesnių filmų "Kodėl jie pabėgo" Motūzai parodo šturpius žudynių vaizdus iš Pravieniškių, Rainių miškelio ir kt. vietų, kur yra siautęs bolševikų teroras jiems 1941 m. traukiantis iš Lietuvos. Pastaruoju metu Kazys Motūzas filmuoja specialią lietuvišką pašto ženklų filmą. Ji numatoma 1955 m. pradžioje parodyti amerikiečių klube New Yorke. Motūzų filmomis pastaruoju metu labai susidomėjo ir naujai, po 1948 m., į JAV atvykę lietuviai.

* Neseniai akt. Vitalij Žukauską New Yorke ištikio skaudi automobilio nelaimė. Visai sudaužytas automobilis, o jam pačiam įlaužti šonkauliai ir koja. V. Žukauskas dažnai sėkmingai reikišiasi įvairiuose liet. parengimuose New Yorke ir kt. valstybėse.

Vokietija

Prašo medžiagos "Žmoniškumo dokumentai" knygai.

Kaip jau seniau pranešta, Goettingeno Studijų Ratelis, susitaręs su PLB Vokietijos krašto valdyba, yra numatęs savo "Žmoniškumo dokumentų" serijoje išleisti knygą, kurioje būtų aprašoma, kaip lietuviai šelpė atbėgusius iš Rytprūsių badaujančius vokiečius. Studijų Ratelis pageidautų gauti lietuvių pasisakymų apie tai, kad, nežūrint pragaištingos vokiečių politikos karo metu, pasitaikydavo pavienių vokiečių, kurie žmoniškai elgėsi su lietuviais ir jiems padėjo. Kam tokie atsitikimai yra žinomi, prašomas žinias pranešti tokiu adresu: Litauisches Zentralkomitee Weinheim/Bergstr. Postfach 233.

UNESCO's 8-toje konferencijoje, vykusioje Urugvajuje, Lietuvos įgaliotas ministeris Dr. K. Grauzinis buvo kvieistas dalyvauti kaip Urugvajuje pripažintas Lietuvos diplomatinės misijos šefas. Visuose parengimuose ministeris K. Grauzinis su poniu reprezentavo Lietuvą. Dalyvavo Urugvajaus vyriausybės, UNESCO's vadovybės ir įvairių delegacijų rengtuose priėmimuose, tarp jų Sv. Sosto Nuncijus, JAV, D. Britanijos, Prancūzijos, Italijos, Ispanijos, Belgijos, Švedijos, Čilės, Ekvadoro. Ministeriui teko susipažinti ir dažnai paskalbėti su UNESCO's vadovybės asmenimis ir delegatais. Daug kam teko paaiškinti, kurią Lietuvą jis atstovauja, kurios organizacijos vadovauja Lietuvos kovai už laisvę, apie mūsų viltis susilaukti nepriklausomybės, ir kokia mūsų diplomatų padėtis.

Lietuvybės Išlaikymo Tarnybos Valdytojo K. Žalkausko APYSKAITINIS PRANEŠIMAS VLIKo posėdyje 1954 m. gruodžio 15-17 d. d.

1. PLB reikalai

1955 m. atsiranda realios viltys, kad pavyks suaukšti PLB seimą. Tuo būdu, atrodo, kad ateinantieji metai bus paskutiniai LIT (Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba) egzistencijos metai. Jeigu šios viltys vėl mūsų neapvils, tai LIT bus atlikus jai uždėtas pareigas — suorganizuoti lietuvių išsiviją į visiemis bendrą PLB organizaciją. Tačiau konkrečių žygių seimui suaukšti LIT dar nedarė, nes laukia JAV rinkimų į karšto tarybą. JAV LB išrinkus savo konstitucinius organus, galima bus kalbėtis dėl paties seimo su organizacijos šeiminkais, JAV LB krašto valdyba.

Kalbant apie Vyr. Valdybą, tenka pasakyti, kad ji perima nedėkingą uždavinį. Daugelyje bendruomenių šandien vyrauja labai nebendruomeniškos tendencijos. Pirmoje vietoje tai yra pasaulėžiūrinio prado į PLB organizaciją įnešimas, kurį seka partinė politika.

Ši mūsų yda skirstyti visuomenę pasaulėžiūrinio aspekto labai apstūkina PLB tvirtėjimą. Net blogiau. Kaikuriuos pradžioje gražiai veikusios bendruomenės, vėliau atsiradus pasaulėžiūriniai — partiniam skaldymuisi, net pradėjo silpnėti. Tačiau didžiausia yda yra tam tikro tautinio drausmingumo stoka. Net jeigu leisime, kad ilgai tokie masinėje organizacijoje, kaip PLB, pasiskirstymas pasaulėžiūromis ir partijomis yra natūralūs dalykai, net jeigu sutiksime, kad tarp jų vykstanti rivalizacija yra neišvengiama, tai vis dėlto turime pasmerkti tuos, kurie šią rivalizaciją paverčia beatodairine kova, visai nepaisydami jau pačios organizacijos — PLB likimo.

Nemanau, kad ilgai aktyvesnė bendruomenė nepasireikštų pasaulėžiūriniai ar net partiniai — politiniai aspektai ir būtų išvengta grupinės rivalizacijos. Dar daugiau, tam tikrais atvejais šios varžytinės gali turėti ir teigiamos įtakos, nes pagyvina visuomenės gyvenimą: viešos ir intensyvos diskusijos ne tik sudomina, bet ir pagilina platesnių sluoksnių žinias apie įvairių grupių tikslus ir siekimus, praplatina žinių akvartą, verčia pasitempti ne tik atskiras organizacijas, bet ir pavieniūs asmenis. Visa tai yra sveikintina. Tačiau viena sąlyga visur turi būti išlaikyta: visos varžytinės, rivalizacijos ar netgi kovos turi vykti PLB rėmuose, ją respektuojant, jų neliečiant. Jeigu ji kokioje nors lietuviškoje kolonijoje pasiskirstoma į dvi priešingas stovyklas, kuriose konkurentai tampa vienas kito priešu, su kuriuo nepalaikomi santykiai, tai, žinoma, tokia padėtis nėra toleruotina, gi tas kovas, kurios prie tokios padėties veda, tenka laikyti nesuapratimu. Kaip valstybėje pratinę kovą negali vesti prie valstybės žlugimo, taip PLB rėmuose vykstanti politinių ar nepolitinių orga-

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ ATSTOVŲ PRIĖMIMAS VAŠINGTONE

Visų Pavergtųjų Jungtinių Tautų delegacijų pirmininkai prieš Kalėdas buvo priimti Valstybės Departamente (JAV užsienio reikalų ministerijoje) Vašingtone. Priėmė Rytų Europos departamento direktorius Thurston, asistuojamas Baltijos valstybių, Lenkijos ir Čekoslovakijos skyriaus vedėjo Vedeler, be to Balkanų skyriaus vedėjo Leverage. Thurston delegacijos pirmininkus gražiai pasveikino ir perdavė jiems Valstybės sekretoriaus John Foster Dulles Pavergtosios Jungtinių Tautoms skirtą kalėdinį sveikinimo žodį. Delegacijų pirmininkai įteikė jam visas Pav. Jungt. Tautų seimo priimtas rezoliucijas ir raportus. Po to sekė labai malonus pasikalbėjimas. Ta proga tarė žodį ir lietuvių delegacijos pirmininkas V. Sidzikauskas.

Valstybės sekretoriaus pareiškimas ir pats delegacijų pirmininkų priėmimas Valstybės departamente yra kartu ir Pavergtųjų Jungtinių Tautų ofidalus pripažinimas.

Po to, Vašingtone, Willard viešbučiuje, įvyko spaudos konferencija, į kurią atsilankė nemaža spaudos ir radijo atstovų. Pavergtųjų tautų reikalų platų atgarsį ir spaudoje ir radijo transliacijose.

nizacijų varžytinės negali silpninti pačios PLB. Žinoma, kažkas galėtų, gal, prikišti, kad šie reikalai šioje vietoje yra dramatinizuojami. Galima būtų nurodyti, kad įvykė šia prasme nesklaidumai tėra lokalinio pobūdžio kivirčiai. Į tai tenka pasakyti, yra tiesa, kad tuo tarpu minėto pobūdžio nesantaikos vyksta dar periferijose, tačiau negalima jų bagatelizuoti. Toji nesantaikos ugnelė, kuri išiliepsnojo vienoje vietoje, labai greitai laiku gali virsti dideliu gaisru, palaidojančiu savo liepsnose 5 metus su dideliu pasišventimu daugelio patrijotų atliktą darbą organizuojančią PLB.

Būčiau labai tendencingas, jeigu darydamas įvairių kraštų bendruomenių apžvalgą sustočiau tik ties neigiamais reiškiniais ir tylomis praeičiau viltį stiprinančius pavyzdžius. Štai kad ir Kolumbijoje, kurios krašto valdyba net su LIT santykiu bemaž nepalaiko, Bogotos apylinkė labai gražiai ir intensyviai veikia: įsteigtos savos patalpos — "Lietuvių Namai", veikia lietuviška vargo mokykla, lietuviška biblioteka ir pan. Taip pat ir kitos bendruomenės, su kuriomis iki šiol saita buvo tik atsitiktinio pobūdžio, dabar virsta nuolatniais ryšiais. Kaip pavyzdžius reiktų paminėti N. Zelandiją, kurios naujoji krašto valdyba aktyviai stengiasi išsimečiusias nedideles šio krašto lietuvių kolonijas suburti į N. Zelandijos Liet. Bendruomenę. Austrijos naujos krašto v-bos priešakyje išrinktas prel. Razminas stengiasi savo negausioj ir vargingoj kolonijoj užgesti lietuviškumui. Reiktų paminėti ir Italijos LB, kuri neseniai yra įsiregistravusi vietos įstaigose ir greitai laiku žada išrinkti savo valdomuosius ir vykdomuosius organus.

2. Kultūrinių reikalų Vokietijoje planas

Iš tiesioginių LIT darbų pirmoje vietoje tenka paminėti lietuvių kultūrinių reikalų Vokietijoje planą. Šiam planui sudaryti akstiną davė URT, kuri pranešė, kad Vokietijos sluogsniai yra URT valdytojų pareiškę, jog jie yra pasiryžę parėmti mūsų tautiniai-kultūrinės priemonės Vokietijoje gyvenančių lietuvių tautiniam charakteriui išlaikyti. Atsivėlgiant į šiuos kompetentingų sluogsnių pareiškimus, LIT, pašitarusi su švietimo komisija ir suderinusi savo nuomonę su krašto valdybos nusistatymu, parengė platų planą, kuris apėmė pagrindinius mūsų kultūrinius reikalus Vokietijoje. Planas susidėjo iš dviejų dalių:

a) bendrieji mūsų kultūriniai reikalai, kurių įvykdymui reikia ilgesnio laikotarpio,

b) skubiai vykdytinų reikalų programa ("Sofortprogramm").

Bendorji dalis

apėmė šiuos skyrius: pradžios mokyklų steigimas (normalių ir vargo), švietimo inspektorius įstaigos išlaikymas, parama Vasario 16 d. gimnazijai, skaityklų ir bibliotekų steigimas, subsidijos knygų leidimui, stipendijos studentams, parama Baltų Institutui ir kiti smulkesni reikalai. Kadangi anksčiau minėtų vokiečių pabėgėlių ministerijos sluogsnių pažadas remti mūsų tautinę veiklą buvo labai bendro pobūdžio, tai šioje plano dalyje buvo patiekti mūsų turimieji daviniai, nurodant tik orientacines sumas, kurių rėmuose mes kreiptumėmės paramos.

Skubiai vykdytinų reikalų programoje

buvo prašoma konkrečios paramos jau veikiančioms mūsų kultūrinėms institucijoms. Visas šis planas buvo perduotas URT, kad ji per savo kanalus išaiškintų vokiečių laikyseną šio plano atžvilgiu.

3. Knygų platinimas.

Per paskutinį pusmetį LIT yra išplatinusi pasaulio lietuvių bibliotekoms 1.460 egz. lietuviškos literatūros.

4. Medžiagos apie lietuvių gyvenimą surinkimas.

Šiuo metu LIT jau yra nemažai suplaukę duomenų apie lietuvių išsivijus. Tačiau jie nėra pilni. Norint betgi baigti mūsų veiklos stadiją ir pereiti prie planingo darbo, yra būtina turėti visus duomenis apie lietuvius, jų gyvenimą, organizacijas ir pan. Tai reikalinga tiek politinei veiklai, nes yra bū-

(Perkelta į 3 psl.)

Nauji ir vartoti
AUTOMOBILIAI
Prieinamos kainos
Žemi depozitai
Lengviausios išsimokėjimo
sąlygos!

GYVENTI AUSTRALIJOJE BE AUTOMOBILIO —

REIŠKIA TURĖTI
TIK
PUŠĘ GYVENIMO
MALONUMO

Supreme Motors

123 Gouger Street, ADELAIDE, S. A.

SOVIETŲ REŽIMO NEMALONIOS PASLAPTYS LIETUVOJE

Be abejo, sovietinio režimo viešpačiams — Malenkoviui, Chruščiovui, Žukoviui etc. — yra nemalonu, jei pavyksta vieną kurią nors iš jų stropiai saugojamųjų paslapčių atidengti ir viešai paskelbti. Gi tikriesiems budeliams net ir Lietuvoje dėl to darosi baaisu. Pr. m. spalio ir lapkričio mėn. mus vėl pasiekė iš LTSR žinios, lyg žaibas tamsią naktį nušviečiančios da- lį Lietuvos okupacijos paslapčių. Taigi kur dingsta tūkstančiai lietuvių karių atsarginių?

Pradėsime nuo karinės prievolės "matematikos", taikomos Lietuvoje ir kitose nerusioskose TSRS respublikose. Kaip žinoma, Sov. Sąjungoje, nors ten ir veikia "Stalino konstitucija", šian- dien perdažyta faktiškai į kolektyvinę partijos konstituciją, kuri turi garan- tuoti lygias teises visoms TSRS tau- tybėms, praktikoje rusai yra vyresnie- ji, o kiti — "jaunesnieji" broliai. Aiš- kiau tarus, be socialinių "klasių", So- vietuose esama ir "broliškos vyresny- bės klasių". Žinoma, rusams, kaip "vyresnės klasės broliams", partija yra pavadusi valdymo ir perauklėjimo pareigas. Lygybės nėra ne tarp "jau- nesniųjų brolių": vieni, kaip ukrainie- čiai, jau gerokai "perauklėti" ir išbar- styti po "plačiąją tėvynę", gi kiti, kaip lietuviai, latviai, estai, moldavai — dar neišsivystę iš "žemesniosios kūdi- kystės klasės". Tad nenuostabu, kad ir lietuviai, kurie pašaukiami atlikti kari- nės prievolės, yra taip pat įskiriami į sovietiską savotišką "politinę klasę". Šioji klasė, patekusi į raudonosios ar- mijos replės, stropiai perkošama, atsi- jojama, atrenkama ir dar stropiau iš- mėtoma po tolimiausias Sov. Sąjungos karines apygardas. Lietuvos vyrai daugiausia siunčiami į Tol. Rytų šiaurės ir pietų (Kinijos pasienio) "vojokrugus".

LTSR naujokus į karines apygardas skirsto raud. armijos vyr. štabas. Gi skirsto ir "atsioja" pagal pranešimus, gautus iš LTSR saugumo organų (MVD ir KGB) bei karinės KK (kontražvalgybos). Tuo būdu vieni paskiriami į karinius padalinius, o kiti — į turinčius atlikti sunkiuosius kari- nius darbus vienetus. Šie stato požemi- nius aerodromus, tiesia strateginius geležinkelius, kasa kanalus ir stato naujas jūrų bazes — daugiausia Tol. Rytuose: Magadano — Čukocko srity- se. Atlikus karinę prievolę, deja, ne visi mūsų tautiečiai, kaip ir kiti že- mesnės klasės atsarginiai, grįžta na- mo, į Lietuvą. Dalis jų, ypač "gerai užsirekomendavę" komjaunuoliai ir DOSAAF nariai, kviečiami palikti ar- mijoje. Gauna pažymėjimus ir greičiau keliami į vyresniškumo laipsnį. Jie ga- li vesti ir gauna palyginti neblogas vietas.

Lietuviai ir iš viso pabaltiečiai kari- nės tarnybos atlikti pirmoj eilėj skir- rami Vid. Azijon, į Chabarovsko sri- tį bei pietinį Kaukazą.

Pasitaiko, kad ne vienas mūsų tautie- tis taip pat "aplanko" Rytų Europos satelitinius kraštus. Likusieji Stalino režimo laikais būdavo paleidžiami na- mo, išskyrus naujokus, kaip politiškai nepatikimus, paskirtus į darbo viene- tus. Tie, jei per tą laiką nežuvo nuo sunkių darbų, sunkaus gyvenimo, ligų etc., turėjo "savanoriškai" toliau pasi- likti darbo vienetuose. Kokiam laikui — to niekas tikrai nežinojo. Sovietiniu žargonu jie vadinami kariniais "bez- sročnikais." Paprastai po kelerių metų tokie "bez-sročnikai" beveik visi patek- davo tiesiog MVD žinion, kuri juos be jokių ceremonijų sugrūsdavo į "spec. lagerius" — ir tuo jų istorija pasibaig- davo.

Stalinui mirus, naujasis "kolektyvi- nis" režimas iki Berijos "išvalymo" daug iš šios rūšies "bez-sročnikų" amnestavo. Bet ir jiems buvo duotas leidimas "apsigyventi" šiaurės Uralo (Komi ASSR, Neneckij N.O., Archan- gelskaja Oblast) ir Sibiro srityse. Nu- vertus Beriją ir pradėjus propaguoti "plėšinių akciją", daug jų buvo su- krauta tiesiog į traukinius ir kaip gy- valiai nuvežti į šiaurės Kazachstano bei Altajaus plotus. Jie nebuvo priskir-

ti prie naujai kuriamų sovchozų, bet pristatyti prie naujų kelių stepėse sta- tyto.

Vadinasi, lietuvių naujokų "politinė klasė" nuo atrosios okupacijos metų skirstoma į 3 grupes:

1. **komunistiniai auklėtiniai**, kaip patikimi, paliekami tarnauti ka- riuomenėje. Tačiau jie su laiku vis ru- sėja ir apgyvendinami už LTSR ribų. Pasitaiko, kad po kelerių metų jie ko- mandiruojami į Lietuvą — GPU/SA tarnybon (vyr. karinė — politinė įstai- ga).

2. **Naujokai nepartiniai** — eiliniai darbininkai ir kolchozininkai, kaip ne- įtarti "nacionalistais", — gali grįžti na- mo.

3. **Politiškai įtartinai naujokai** atlieka karinę prievolę ne armijoje, bet darbo vienetuose, tai — "bez-sročnikai". Jie yra skirti išnaikinti.

O kokie gi tų grupių skaičiai? Pirmoji grupė 1945-48 m. kasmet apėmė nuo 800 iki 1.200 vyrų, 1949-1953 m. 1.500-2.500 vyrų. Antroji grupė: 1945-1948m. — daugiau kaip 38.000 vyrų, 1949-1953 m. iki 30.000 vyrų (daugiau paliekama specializuotis dar 1-3 me- tams). Trečioji grupė: 1945-1948 m. iki 15.000 vyrų ir daugiau, 1949-53 iki 10.000-12.000 vyrų. Skaiciai sudaryti pagal LTSR Karinių Kadų skyriaus medžiagą (1953 m. "GUK/SA po Lit. SSR"). Skaiciai apima ne tik lietuvius, bet taip pat lenkus, gudus ir kitus LTSR piliečius.

Kaip atrodo reikalai su LTSR nau- jokais ir atsarginiais 1954 m.?

Kai tik Sov. Sąjungos kp. centro komi- tetas pradėjo skatinti "plėšinių akciją" — tuo pačiu buvo pradėti masiniai žmonių kilnojimai į Uralo, vid. Sibiro,

K. Žalkausko apyskaitinis ...

(Tąsa iš 2 psl.)

tina žinoti kokiame krašte kuo galima remtis, tiek užsienio propagandai, tiek teikiant informacijas kraštui apie pa- saulio lietuvius. Ši sistematizuota me- džiaga bus naudinga eventualiai ir ateities Lietuvai. Pilnos medžiagos surinkimas yra susijęs su įvairiomis kliūtimis. Tačiau yra galima ir būtina turėti žinias kur, kokios organizacijos veikia, jų veikimo sąlygos, tikslai ir priemonės. Vienas tarp kitų PLB už- davinys yra, taip sakant, "inventari- zuoti" lietuvius ir jų gyvenimo sąly- gas. T. y. PLB turi turėti duomenų apie atskirų lietuvių socialinę ir ekono- miinę padėtį, o taip pat ir organizuotų lietuvių veiklą. Šie duomenys, kaip mi- nėtą, yra reikalingi ne tik dabartinei planingai veiklai užtikrinti, bet taip pat bus naudingi eventualiai ir atsikursian- čiam kraštui. Jeigu individualios ži- nios yra lokalinės svarbos, tai organi- zuotų lietuvių veiklos pagrindai turi platesnės reikšmės.

LIT per kraštų valdybas stengiasi surinkti šia prasme galimai platesnius ir preciziškesnius duomenis, juos sis- tematizuoti ir nuolat tikrinti, tobulinti bei papildyti, kad kiekvienu metu, esant reikalui, būtų pilnas lietuvių gy- venimo atskiruose kraštuose vaizdas.

5. Lituanistinės medžiagos paruošimas

Ši sritis yra labai svarbi. Ateityje šia kryptimi reikėtų kiek daugiau paro- dyti susidomėjimo. LIT yra numaci- si, susitarus su švietimo komisija, nu- statyti eilę iš įvairių lituanistikos sri- čių (dailiojo meno, muzikos, istorijos, literatūros etc.), kurioms būtų pareng- ti atitinkami referatai. Jau dabar būna iš periferijų prašymų, juos ta prasme paremti, t. y. prisijusti atskiroms orga- nizacijoms ar mūsų institucijoms įvai- riomis temomis atitinkamus referatus, nes vietoje, ar dėl žmonių ar atitinka- mos medžiagos stokos, tokių referatų paruošimas nėra įmanomas. Tokie ap- žvalginiai svarbiausiais reikalais refe- ratai galėtų kaip pagalbinė priemonė būti didele parama atskiriems PLB ve- kėjams. Vietoje, išvertus jas į aištin-

SPRENDŽIAMAS RYTPRŪSIŲ LIKIMAS?

Paprastai gerai informuotas apie įvairius užsienio politikos įvykius vo- kiečių savaitraštis "Rheinischer Mer- kur", laikomas neoficialiu kanc. Aden- auerio organu, pr. m. gruodžio 17 d. numeryje plačiai rašo apie valstybinio pobūdžio naujus eksperimentus Rytų Europoje. Čia Sovietai kai kur mėgina sudaryti savotiškus "kondominiumo" junginius. 1951 m. pirmas toks "tarp- valstybinio pobūdžio eksperimentas" buvo sudarytas Rumunijoje, įkuriant "autonominę vengrų administracinę sritį Siebenbuergene". Tuo, esą, buvęs pašalintas tarp vengrų ir rumunų gy- ventojų šimtmečius trukęs "nacionali- nis įtempimas". Kitas panašus eksper- imentas buvo padarytas įkuriant "Au- tonominę Oderio Kombinato Direkto- riją", kurios teritorija Ostravos, Oder- bergo, Tescheno, Friedeko, Třopau ir Jaegendorfo apygardose, Beuthen - Opelno srityje ir Kathowitz distrikte apima 22.000 kv. km. Dabar ši "auto- nominė vyresnybė" vis daugiau išjun- giama iš čekų ir lenkų valstybinio su- verenumo. Galimas dalykas, kad po poros metų ji sudarys visiškai savaran- kišką "Oderio Kombinato ūkinę sritį", kurią bendrai valdys Praha ir Varšu- va.

Altajaus ir Kazachstano naujuosius sovchozus. Pradėta ir Lietuvoje "at- rinkinėti" savanoriai. Žinoma, kad di- delis skaičius Lietuvos valstiečių ir darbo žmonių verčiami jėga vykti į Uralo ir Altajaus sritis. Bet nedaug kas žino, koks likimas laukia Lietuvos atsarginių, kurie 1953/54 m. atlieka karinę prievolę. Čia, kaip ir prieš Stali- no mirtį, taikoma "politinių klasių" sistema.

Lietuvoje ir kitose Pabaltijo res- publikose šiemet pradėjo veikti už- maskuoti "PU biurai".

Tai yra vad. "Pereselnickeskie Uprav- lenijė", "žmonėms perkelti skyriai". PU veikia prie žemės ūkio ministerijos Maskvoje, o to biuro vedėjas Siemion Čerešmuškin ėmėsi organizuoti savo

Panašų eksperimentą, "Rheinischer Merkur" teigimu, lenkai ir sovietai projektuoja ir su Rytprūsiais. Lenkų iniciatyva 1954 m. spalio mėnesį Allen- steine susirinkusi lenkų - sovietų eks- pertų komisija pirmą kartą apsvarstė tokį galimumą. Neseniai Varšuvos ra- dijas viešai tai paskelbė, drauge paste- bėdamas, jog šiais metais gali būti im- tasi pirmųjų žygių šiam projektui rea- lizuoti. Šiuo planu numatoma Rytprū- sius, kurių šiaurinę dalį rusai pirmoj eilėj stengiasi panaudoti strateginiams reikalams, vėl sujungti į vieną vienetą. Šis vienetas būtų išjungtas iš tiesiogi- nio lenkų ir sovietų suverenumo ir pa- vadintas "autonomine Mozavijos sriti- mi". "Autonominė Mozavijos krašto vyriausybė" būtų pavesta "autochto- namams Mozūrų gyventojams", o bendra lenkų - sovietų superadministracija- vykdytų savotiškos rūšies "kondomi- niumo" valdžią. Ligi šiol mozūrai, "griežtai paėmus, buvo laikomi lenkų tautos dalimi", bet dabar netikėtai pra- dėta kalbėti apie "mozūrų priklausymą slavų tautybei". Numatomai "kultūri- nei autonomijai" paruošti Allensteine projektuojama įsteigti "Mozūrų kultū- ros institutą".

skyrus pirmoje eilėje Lietuvoje, Lat- vijoje, Estijoje ir vak. Ukrainoje bei Gudijoje, vadinasi, žemesnėse "politi- nės klasės" respublikose. PU, be pla- čios šeimų perkėlimo akcijos Lietuvo- je (iš vienkienių, kolchozų ir miestų), specialiai domisi lietuvių atsarginių šeimomis. PU biurai Lietuvoje turi tam tikrą stambesnę biudžetą, skirtą atsarginių šeimoms surinkti ir perga- benti į "plėšinių rajonus". Technikinis- tų perkėlimų darbas suorganizuotas rajonuose prie vykd. komitetų — paprastai veikia kaip "darbininkų telki- mo skyriai", "darbo kadrų skyriai" ir panašiais titulais, kad jų tikrosios už- mačios per daug nekristų į akis. Tik viename Vilniuje visi siūlai iš rajonų sueina į vieną Ministerijų Tarygos ka- binetą, kur "darbuojasi" UP atsiųstas iš Maskvos LTSR įgaliotinis prof. są- jungų valdininkas Maticin. Jis turi visą eilę iš Maskvos atsiųstų patarėjų ir revizorių, tam skaičių ir raud. armij- jos "GUK" kadrų įskaitos viršininką.

Ne vienam gali būti neišku, kodėl PU biurai taip verbuoja atsarginių šeimas vykti į "plėšinius" bei dirvo- žemius?

Reikalas labai paprastas. TSRS kp centro komitetas yra susitaręs su raud. armijos štabu, kad LTSR ir kitų "že- mesnės politinės klasės" respublikų at- sarginiai bus tiesiog iš savo dalinių "savanoriškai" atrenkami į naujus sov- chozus "naujų plėšinių įsisavinti".

1954 m. tokia Lietuvoje "atrinktų" norma siekia 12.000 vyrų.

1955 m. "norma" dar nežinoma, bet rei- kia neužmiršti, kad ir 1955 m. akcija "naujiems plėšiniams įsisavinti" bus dar daugiau plėčiama, tad ir atsarginių skaičius 1955 m. turės padidėti.

Tuo tarpų raud. armijos daliniuose, kur sugrūsti lietuviai, varoma smarki propaganda. Kariniai laikraščiai — tiek Baltijos karinė apygardoje, tiek kitose, kur tik tarnauja lietuvių,

spausdina suklastotus laiškus, ku- riais atsarginių šeimos raginamos persikelti "laimingai gyventi" į Al- tajų ar Čkalovo sovchozus.

O tie patys lietuviai atsarginiai tie- siog be jokios agitacinės "podgotov- kos" gauna tam tikrus "blankus", ku- riuos turi tik pasirašyti. Be to, turi dar viešai per karinius laikraščius, kaip "Za Rodinu" arba "Časovoj Rodi- ny" padėkoti "už garbę", kad pasiun- čiami dirbti į Altajaus dykumas. Ne- tik patys "džiaugtis", bet ir kitus para- ginti to džiaugsmo paragauti. Taip so- vietinis režimas čulpia iš Lietuvos žmones, įvairiais pretekstais juos iš- sklaidydamas po tolimiausias Sov. Są- jungos užkampius, kad jie Lietuvos daugiau nebematytų, o būtų amžinai apgyvendinti Kinijos pasienyje ar prie šalčio polių — kur nors apie Vercho- janską. Tai yra viena iš sovietinio re- žimo paslapčių. O kur kitos?

TAUTIŠKI DIRBINIAI

ilgos juostos £3.10.0, kaka- raiščiai £1.5.0, įvairios juostos ir juostelės nuo £1.0.0 £1.10.0. Išpildomi specialūs sa- kymai. Kreiptis A...

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

SPALVOS IR NUOTAIKOS

Kiekviena moteris nori, kad jos namai būtų malonūs kiekvienam, kurie į juos įžengia, o ypač savai šeimai. Svarūs ir gražiai įrengti namai yra visad malonūs. Nereikia daug pinigų namam jaukiai įrengti. Yra moterų, kurios superka brangius baldus ir namų įrengimui išleidžia daug pinigų, o namai neatrodo jaukūs, nes daiktai yra nesuderinti, spalvos netinkamai sumaišytos ir panašiai.

Dažna šeiminkė laikas nuo laiko mėgsta perstatyti kambariuose baldus, perdažyti sienas ir tuo pačiu namus atjauninti ir pagražinti. Kalbant apie sienų dažymą reikia neužmiršti, kad spalvos labai veikia mūsų akis ir nervus. Šviesiam kambariui yra jaukiau būti kaip tamsiam, šviesiai žalsvos sienos akis veikia daug maloniau, negu pilka siena ir pan. Dažant sienas naujom spalvomis, reikia atsižvelgti į tai, ar spalvas norima parinkti "šiltas", "šaltas", "linksmas" ar "liūdnas".

Tamsios spalvos yra liūdnos, o šviesios — linksmos. Ružava spalva, labai žydra, visai šviesiai žalia, šviesiai ruda ir "chartreuse" yra labai šiltos spalvos. Ypač šilta yra "chartreuse". Tai yra žalia spalva, kurioje daug įmaišyta geltonos spalvos. Chartreuse yra mišinys žolės žalumo ir saulės geltonumo. Tos spalvos yra šiltos ir

linksmos.

Mėlyna spalva, lelijava, ruda, žalsvai mėlyna (aqua) ir pilka spalva yra šaltos ir ramios spalvos. Ypač melancholiškai veikia pilka spalva, todėl jei kas turi pilką kambarį, tai grindų kilimą, langų užuolaidas ir kt. audinius turi parinkti ryškių ir linksmų spalvų, kad kambarį gyvintų.

Jei kambariai yra maži, jų negalima dažyti tamsia spalva arba klijuoti tamsiais su ryškiais raštais popieriais. Tamsi spalva kambarį padaro mažesnį, o raštuoti popieriai mažam kambariui erzina akis ir sudaro įspūdį, kad viena siena liečia kitą. Šviesiom ir ramiom spalvomis dažytas kambarys atrodo daug didesnis. Renkant sienoms spalvas reikia atsižvelgti ir į baldus. Tamsaus medžio baldai gražiai atsimuša šviesiose sienose ir ryškiai atrodo. Šviesaus medžio baldams reikalingas tamsesnis fonas, tad sienoms geriau tinka vidutinio tamsumo spalvos. Šviesaus medžio baldai gėlėtų popieriu išklijuotam kambariui visai pražūs ir baldų nesimatys.

Zmonėms, kurie yra dažnai liūdni arba lengvai suerzinami, sienas geriau dažyti šiltom ir šviesiom spalvomis. Tiems žmonėms, kurie yra per daug jūdrūs ir nervingi, kambarius patartina dažyti šaltesnėmis spalvomis.

MOTERYS INŽINIERĖS

Nerasime, tur būt, tokios profesijos, kurioje viena kita moteris nepasitaikytų. Su moterimis daktarėmis jau pradeda visai apsiprasti, nors seniau į jas skeptiškai žiūrėta. Dabar prasimuša ir moterys inžinierės.

Rugsėjo 22 d. apie moteris inžinieres kalbėjo p-lė inž. Emma Barth, kuri dirba Westinghouse Elektros Bendrovėje. Ji darė pranešimą Easton, Pa. Dixie Inžinierių. Dr. jos susirinkime. Savo kalboje nurodė, kad apie 500 inžinierių firmų pusę savo tarnautojų turi moterų inžinierių. Moterų darbu dauguma patenkintos. Iš jų tik 35 procentai labiau linkusios samdyti vyrus inžinierius, o ne moteris: 65 procentai pasisako vienodai už vyrus ir moteris.

Tačiau ta profesija nėra iš lengvųjų, kaip pranešėja pabrėžė. Ji dirbanti jau 10-tus metus ir nepatiranti rinktins inžinierės profesiją toms moterims, kurios pirmiausia susirūpinusios "savo grožiu, žavėsiu ir noutykių ieškojimu."

ŠEIMININKEMS

VARSKĖS PYRAGAS

125 gr. sviesto
150 gr. cukraus
200 gr. varškės
2 kiaušiniai
400 gr. miltų
2 šaukštai kepimo miltelių, druskos, smulkiųjų razinų, 1 citrinos sunkos.
Sviestą gerai įmaišyti pridėdant kiaušinių, cukrų, pertrintą varškę, prieskonius ir miltus smaišytus su kepimo milteliais. Tešla turi būti standi, bet ne kieta. Reikalui esant galima pridėti kiek pieno. Supilti į išleptą riebalais ir išbarstyta džiuvesėliais kepimo formą, geriausia pagilą siaurą. Kepti orkaitėje vidut. kaitroje apie 75 min.

SAUSAINIUKAI

200 gr. sviesto
1 puodelio pieno
3 puodeliai miltų
3 šaukšteliai kepimo miltelių
Truputis druskos.
Miltus, sumaišytus su kepimo milteliais ir druska, supilti ant stalo arba kepimo lentos. Pridėti sviestą ir trinti tarp pirštų taip, kad miltai pavirstų smulkiais trupiniais. Tada pridėti kiek pieno ir padaryti tešlą. Iškočioti 1 cm. storumo ir pjaustyti su stikline. Patepti apskrituliukus su pienu ir apibarstyti cukrumi. Kepti vidutinėje kaitroje.

Kas sielojasi dėl Nepriklausomos Lietuvos valstybės ir lietuviškoms, patariamoms prenumeruoti savaitraštį

NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ

kuri yra nepartinė, nesrovinė, bendruomeninė, nešališkai informuoja apie lietuviškuosius veiksmus ir visus pasaulinius įvykius.

Prenumerata Australijoje 6 dol.
Adresas: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, Canada. Australijoje galima užsisakyti per "Australijos Lietuvį".

KĄ VEIKIA LIETUVĖS PASAULYJE

* Europos Moterų Taryba suorganizuota pr. metais New Yorke. Jai priklauso moterys tremtinės iš Europos. Lietuvos turi Taryboje savo atstovybę, kuriai vadovauja R. Sidzikauskienė. Taryba gruodžio mėn. surengė parodą. Tarybos atstovės pakviestos dalyvauti Europos Pavergtųjų Tautų seime — socialinėje komisijoje. Joms pavesta paruošti raportą apie socialinę moterų padėtį už geležinės uždaros.

* Birutė Navickienė, teisininkė ir žinoma veikėja, pradėjo rašyti savo atsiminimus.

* Aldona Šlepetytė baigė šiemet Columbijos Universitetą New Yorke magistratės laipsniu ir dabar ruošiasi daktaraturai.

* Magdarena Galdikienė pakviesta nare lietuvių delegacijos Europos Pavergtųjų Tautų seiman, kuris vyksta New Yorke.

LIETUVIŲ DELEGACIJOS NARIO PRANŲ VAINAUSKO KALBA

Tautų seime 1954 m. gruodžiapasakyta pavergtųjų Europos 18 d. Indokinijos karo belaisvių grąžinimo klausimu.

Septynnerius metus atkakliai kovota Prancūzijos Indokinijoje su komunistais. Toje kovoje be Vietnamo tautos kovotojų, dalyvavo ir kitų įvairių tautų jaunimas. Tas jaunimas sudarė Prancūzijos svetimšalių legijoną. Legijone nemaži skaičiai buvo ir Europos pavergtųjų tautų jaunimo. Vieni jų stoji į Legijoną gelbėdamiesi nuo priverstinos repatriacijos ir komunistų užimtus jų kilmės kraštus, nes dar 1945-46 metais Vakarams nebuvo suprantama, kodėl iš savo gimtųjų kraštų nuo bolševikų siaubo pabėgusieji negali būti grąžinami atgal. Tokio priverstino grąžinimo atsitikimų yra buvę, bet pamatę grąžinamųjų didelį pasipriešinimą ir masinius nusižudymus, net išsismomis šeimomis, pradėjo reikalą tyrinėti ir išsiaiškinti tremtinių nebevertę grąžinti ir suteikti jiems visokeriopą globą ir apsaugą.

Kiti į svetimšalių legijoną stoji grynai iš idealistinių nusiteikimų, norėdami karo lauke su ginklu rankose kovoti su komunistais ir pastoti jiems kelią veržtis toliau užimant vis naujus kraštus ir pavergiant vis naujus milijonus žmonių.

Ponios ir Ponai, toje daugelio tūkstančių karių armijoje buvo jų ir mano lietuvių tautos sūnų. Jie kovojo kruvina kovą, aukoję savo gyvybes už pavergtųjų tautų išlaisvinimą ir laisvųjų tautų apsaugą. Tai buvo mūsų aktyvusis avangardas kovoje su komunizmu.

Mes gerėjome Dienbienphu tvirtovės generolo De Castries ir jo karių nepaprastu kovingumu, drąsa ir didvyriškumu. Mes sveikinome Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidento D. Eisenhowerio parodytą palankumą ir kovotojų Indokinijos tvirtovėje įvertinimą, kuris pasireiškė Prezidento pasiūstu sveikinimu ir pagyrimu už didvyrišką kovą. Mes džiaugėmės Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės nusistatymu remti kovojančius ir visokeriopai stiprinti Prancūzijos vyriausybės pastangas toje kovoje.

Vėliau sekė Genevos susitarimas ir Indokinijos karo užbaigimas. Ne Pavergtųjų Europos Tautų Seimo reikalas vertinti to susitarimo jau turimas ir dar būsimas pasėkas. Leiskime sau to vertinimo šiandien nereikšti. Tačiau vienu labai skaudžiu klausimu mes negalime nepasiskirti ir negalime būti abejingi.

Genevoje susitarta pasikeisti belaisvių, Tatai suprantama, kad komunistinio Šiaurės Vietnamo karinė vadovybė turėjo grąžinti nekomunistinio Pietų Vietnamo ir prancūzų karinėms vadovybėms jų karius, patekusius į komunistų belaisvę, o pietie-

UŽSIENIO REIKALŲ TARNYBOS DARBO PROGRAMA 1955 METAIS.

URT valdytojo Dr. P. Karvelio pranešimas VLIKO posėdyje

Ateinantieji 1955 m. žada būti lemtingų politinių sprendimų metai, ypač kas liečia Sovietų ir laisvojo pasaulio santykius. Sprendžiant iš atsakingų politikų pareiškimų 1955 m. turėtų susirinkti siauresnė ar platesnė konferencija, kurios vyriausias uždavinys būtų spręsti Sovietų ir laisvojo pasaulio santykius, pirmon eilėn Vokietijos apjungimo bylą.

Turint galvoje šias perspektyvas, URT yra nusistačiusi iš anksto organizuoti delegaciją, kuri stovėtų Lietuvos reikalų sargyboje minėtai konferencijai įvykstant. Kiek apstovos leis, URT dės pastangų, kad tokia delegacija arba paskiri jos nariai aplankytų svarbesnes Europos sostines ir bandytų Lietuvai prielankumą užtikrinti. Kaip Baltų Tarybos yra nutarta, tokia konferencijai renkantis bus įteikiamos atitinkamos notos ir padaromi kiti politiniai diplomatiniai žygiai. Turint galvoje, kad konferencijoje gali dalyvauti visos Europos valstybės, bus dedama pastangų užmegsti ryšių su visais šiais kraštais, atnaujinant ir pagyvinant senus gerus santykius. Didelio darbo imasi Pavergtųjų Tautų Seimas, URT yra nusistačiusi darniai bendradarbiauti su Lietuvos delegacija tame seime.

Ateinančiais metais URT yra pasiryžusi megzti santykius su visomis prie JTO priklausančiomis valstybėmis, veikiant iš savo pusės visu kuo, kad Kersteno rezoliucija, jeigu ji būtų įnešta į Jungtines Tautas, galėtų surinti teigiamam sprendimui reikalingą balsų skaičių. Be to, svarbu, kad Lietuva vis naujai prisistatytų kaip gyva ir nepriklausomybės siekianti valstybė.

Užsienio politikoje URT dės pastangų ir 1955 metais eiti visur, kur tik įmanoma, kartu su mūsų Pabaltijo kaimynais, pabrėžiant, ypač per Baltų Tarybą, mūsų vieningumą ir interesų bendrumą.

Dalyvavimą tarptautinėse konferencijose URT randa reikalo suaktyvinti. Būs dedama pastangų kiekvieną tarptautinį forumą panaudoti mūsų balsui kelti.

Nors europinio apjungimo idėja yra

gavusi smarkų smūgį, URT nemano, kad šioje srityje politinė veikla būtų nustojsi savo aktualumo. Generalinis LESTOS sekretorijatas, dėl jo dabartinio sekretoriaus išemigravimo kiek apsnūdęs, turės būti iš naujo gaivinamas.

Artėjant lemtingiems laisvojo pasaulio apsisprendimams, Lietuvos Laisvinimo Talka įgauna ypatingos reikšmės. Pirmoje eilėje Vokietijoje ir Anglijoje, o vėliau ir kitur, bus einama prie Lietuvos Laisvinimo Talkos ekipų atskiruose kraštuose sudarymo ir jų įjungimo į konkrečių uždavinių vykdymą. Tai bus atliekama bendradarbiaujant ir sutariant su paskirų kraštų bendruomenių organais netraukiant jų betarpiai į politinę veiklą, bet išklausanč jų pageidavimus dėl asmenų ir dėl pačios veiklos apimties ir metodų. Kiekvienam kraštui bus paruošamas to krašto sąlygoms atitinkantis darbo planas. LIT pastangos bus nukreiptos į patriotinės lietuvių visuomenės pastangas Lietuvos byloje koordinuoti ir instruktuoti. URT tęs ir toliau pastangas aiškintis kur galėtų būti atkurtos ar naujai įkurtos Lietuvos politinės ekspozitūros. Vokietijoje URT sieks, kad būtų išsiaiškinta visais tais reikalais, kurie yra iškelti ir laukia sprendimų, pirmon eilėn normalių tarptautinių santykių atnaujinimo.

Konkrečių problemų kyla kasdien. Taip kultūrinių reikalų paramos, pietybės, karo nuostolių ir turto klausimai yra reikalingi studijų ir gilaus išsiaiškinimo, kad teisingai galėtų būti išdėstyti ir be skriaudos mums sprendžiami.

Santykiuose su diplomatais URT nuosekliai laikysis linijos bendradarbiauti su visais mūsų atstovais konkrečiais reikalais ir aiškiai laikytis VLIKO nustatytos principinės linkmės.

URT tikisi susilaukti VLIKO paramos ir pasiekti, kad mūsų užsienio politikoje visi VLIKO nariai ir visos VLIKO grupės būtų vieningos, ir tuo būdu geriausiai patarnautų bendriems lietuviškiems reikalams.

KAIP ATSIDARO STETOSKOPAS?

Stetoskopu vadinamas tas prietaisas, kuriuo gydytojai išiklauso, kaip žmogus alsuoja arba kaip jo širdis tvinski. Seniau tai buvo medinis vamzdelis, o dabar — nedidelė galvutė su membrana, prie kurios yra prijungti "laidai" į gydytojo ausį. Bet dar senesniais laikais, prieš kokius du šimtus metų, nebuvo nei vamzdelio nei membranos. Gydytojai reikėdavo tiesiai pridėti ausį prie ligonio krūtinės ir pasiklausyti, kas ten viduje brazda. Kaip gi tas stetoskopas atsirado?

Žinote, daug gerų dalykų atsiranda nei iš šio nei iš to — va, taip atsitiktinai. Taip buvo ir su stetoskopu. Jis saulės šviesą išvydo "karaliaus saulės rūmuose" — Versalyje, kur prieš porą šimtų metų valdė Prancūzijos karalius Liudvikas XVI ir turėjo gražią žmoną Mariją-Antuanetą. Turėjo jie ir savo gydytoją, kaip visi karališki dvarai.

Kai kartą karalienė susirgo, reikėjo nustatyti diagnozę ir pasiklausyti, kaip jos širdis plazda. Taip nutarė sukvieistas daktarų konsiliumas, išsiteravęs, kaip karalienė jaučiasi ir kas ją skauda. Tačiau karalienė nesutiko, kad kuris gydytojas glastų savo "nekarališką" ausį prie jos "karališkos krūtinės". Nesutiko net ir per rūbą leisti paklausyti, kaip jos širdis muša. Tada vienam gydytojui atėjo į galvą susukti iš popierio trūbelę ir tuo būdu paklausyti širdies plakimo. Karalienė buvo patenkinta tokiu išradimu, o gydytojas nustebo, kad girdys daug aiškiau, negu tiesiai ausį prispaudus prie ligonio.

Taigi, karalienės užsispyrimas davė medicinai tą įrankį, be kurio joks gydytojas dabar apsieiti negali, norėdamas čia pat sužinoti, kaip veikia žmogaus plaučiai, širdis ar kiti organai.

Prenumeruokite

"AUSTRALIJOS LIETUVIŲ!"

PAULIAUS RŪTENIO RECITALIO PROGA

Permetus akimis menininkų gyvenimą ir jų kūrybinio kelio eigą, susidarai įspūdžio, kad vieniems trūksta sąlygų, reikiamo poilsio ir laiko profesiniam darbui (bent taip įprasta skūstis). Kitiems gi vien noras tarnauti menui ir jo pasiektais vaisiais pasidžiaugti su visuomene sudaro sąlygas nugaleti trūkumus, susidaryti reikalingas nuotakas, pamiršti poilsį ir tuo pačiu laiku (nes atliekamo nėra) eiti meno keliu. Pasitarųjų kategorijon mes galėtumėn priskaityti labai ir labai mažą skaičių menininkų.

Paulius Rūtenis priklauso prie išrinktųjų ir veikliųjų menininkų skaičiaus. Mes jį pažįstame kaip aktorį, režisierių ir solistą. Kaip teatralas, taip ir solistas jis yra be nuovargio. Tuo tarpu palikdami šališkai jo teatralinį — vadybinį meną, turim pažymėti, kad jo ruošiami recitaliai tapo tradiciniais, kasmetiniais. Paskutinis jo recitalis su Dorothy Oldham Adelaidėje buvo duotas pereinus metus baigiant (gruodžio mėn. 4 d.).

Paskutinį P. Rūtenio recitalį vertinant būtina pažymėti kultūringas programos sudarymas. Ne kompozitorių vardų gausumas, logiškas muzikinių epochų ir iš jų išeinančių nuotakų perdavimas bei jų interpretavimas buvo padėtis recitalio pagrindas. Ne visada, net ir stažuoti mūsų solistai, sugeba tą augšto lygio esminį reikalavimą išlaikyti.

Puikiai išjaušdamas į senųjų italų kompozitorių — Burante ir Pergoleze — kompozicijas, gerai valdydamas toninę skalę ir balsinę medžiagą, P. Rūtenis pradėjo recitalį. Po to sekė aštuonios Schumanno "Lieder" iš jo ciklo "Dichterliebe". Čia P. Rūtenis parodė save, kaip užbaigtą ir gerą mokyklą turėjusį "Lieder" išpildytoją. Aštuonių "Lieder" buvo giliai pagaunanti skirtingose jų nuotakose ir vidiniame jų pergyvenime. Subtilūs "pianissimo" logiškai išsiplėto davė ir pereinavo į "forte" kūrinio turinį, formą ir muzikinę mintį ryškiant be ją akcentuojant. Schumanno kūrinio išpildyme pabrėžtinai P. Rūtenio vienybą išlaikymas, tų kūrinų vidinę sąrangą, kaip visumą, imant.

Antroje recitalio dalyje P. Rūtenis išpildė

dė keturias Wolfo "Lieder". Skirtinga kompoziciniai muzikinė nuotaka, skirtingas vidinis kūrinų pasaulis ir skirtinga mintis aiškiai davėsi juntami, solistui juos atliekant. Tai muzikinės plonybės, iš dainininko reikalaujančios daug pastangų, laiko ir turėjimo kultūrinio bagažo jas perprantant ir pasisavinant. Ypatinai gražiai nuskaubė "Weylas giesmė" ir "Maida".

Solistui pailsėti davė Dorothy Oldham, su jai įprastu meistriskumu, paskambinusi Debussy — "Mergaitė su lino plaukais", Poulenc — "Mouvements Perpeucis" ir Foure — "Impromptu, F Minor". Tuo ji lyg ir įvedė į vėlyviausiojo laiko, atseit šių dienų, kompozitorių kūrinius. Poulenc kūrinio išpildyme norėjosi dar didesnio tempo ir ugnies. Bet tai priklauso nuo išdandčiojo kūrinį ir norinčiojo "tempo" skirtingų temperamentų.

Po to sekė VI. Jakubėno harmonizuotos lietuvių liaudies dainos: "Sutemo naktis", "Pienėnų raliavimas" ir "Plaukia antelė". Davęs pagyventi svetimų kompozitorių įvairiomis nuotakomis, solistas auditorijai patiekė lietuviškas nuotakas ir lietuvišką buitį. Jo puiki balsinė medžiaga, mieli lietuviškų dainų garsai ir labai geras tų dainų išpildymas klausytojams buvo, nors trumpas, bet tikrai malonus, vidinis išgyvenimas.

Čia vėl P. Rūtenis gerai padarė programon įtraukdamas ne tris mūsų kompozitorių su viena daina kiekvienam, o vieną su trimis dainomis. Gavosi pats kompozitorius turiningesnis ir auditorija tapo geriau supažindinta su kompoziciniiais kūriniais niuansais. Kadangi trys dainos parašytos skirtingų nuotakų ir skirtingą mintį reikiant, tai ir auditorijai buvo malonu tose nuotakose pagyventi. O P. Rūtenis tikrai mokėjo jas perduoti. Ypatinai gerai buvo išpildyta "Sutemo naktis".

Solistas programą užbaigė Gounod "Valentino malda" iš operos "Faustas". Tiksliau sakant, P. Rūtenis norėjo recitalį baigti su ta arija, bet, šiltai ir jaukiai nuteiktą auditoriją, jį privertė dar kelis kartus išeiti "bisui" padainuoti. Po to gi sekė gausios padėkos gėlės ir dovanos P. Rūteniui ir Dorothy Oldham.

A. Samanis

PRAEITYJE MŪSŲ ŽEMĖ YRA IŠTIKĖ DAUG KEISTŲ GAMTOS IŠDAIGŲ

Šių metų klimatinės gamtos sąlygos pridarė daugybę eibių. Vienur skandinavo vandeniui, kitur sudrebino žemę, o Amerikoj nužė vienas po kito smarkūs uraganai. Tuoj žmonės ėmėsi kaltinti atomą: girdi, tos atominės bombos sumaišiusios viską ir dėl to taip atsitinka. Rimti mokslininkai nesako nei taip, nei ne — leidžia spėlioti pasakų mėgėjams.

Laikams bėgant mūsų žemė yra ištikė daug keistų gamtos išdaigų, kurias yra pasistengta tiksliai užregistruoti. Jei šiandien imty lyti krauju, būtų kalta atominė bomba, o 14 metais kažkoks kronistas mini, kad Graikijoje liję krauju.

Tas pats reiškinys pasikartojęs 587 m. Italijoje ir 648 m. Romoj. Plutarčas rašo apie Cimbrio mūšį, Marsilijos apylinkė ir mini kruviną lietų, ten pat mėginamas išaiškinti, kad kraujas išgaravęs į orą ir nudažęs raudonai debes.

Raudonas lietus yra pasikartojęs daug kartų ir įvairiuose kraštuose: 787 m. Vengrijoje, 1117 m. Lombardijoje, 1181 m. Prancūzijoje ir Vokietijoje ištisas tris paras, o padangėje žmonės išvydę

didelį raudoną kryžių ir labai išsigando manydami, kad tai esąs artėjančios Dievo baismės ženklas. Paprastai žmonės, nesuprantamų įvykių akivaizdoj, linkę į prietaringus spėjimus. Nors keisti tokie lietūs, bet didesnė jų dalis išaiškinta natūraliu būdu. Pav. 1608 m. Provanso apylinkė, Prancūzijoje, "kraujinis" lietus lija dėl to, kad tuo metu ore skraidė pulkai raudonsparnių drugelių.

1846 m. praplūpo Prancūzijoje

lyti dumbliu.

Nesunku buvo išaiškinti to lietaus kilmę. Prieš tai Atlanto pakraščiais buvo praūžęs bausis viesulas, įsukęs didžiausius kiekus smėlio ir išsinešęs į padanges. Chemangiu pilis Prancūzijoje, apversta dumbliu, atrodė lyg tyčia mūrininkų nutękšta moliu. Mišinio analizė parodė, kad 73 organinės medžiagos buvo atneštos iš P. Amerikos per 4 dienų laikotarpį.

Sikurio vėjai kartais pagriebia ir nusineša keistų dalykų. Prie prancūzų sienos 1847 m. viesulas pačiuo sargybinių būdelę su keliais kariais ir ligi šiandien niekas nežino, kur juos nupūtė arba "išijo" ...

Romos apylinkėse 629 metais iš dangaus

pienas pasipylė,

o po metų tris dienas ir naktis lijo

pienu pačioj Romoj. Išsigandę žmonės ėmė stabams aukoti gyvulius ir net žmonių aukas. Šį lietų laikas lygino su stebuklingąja žydų manna, o kiti aiškino, kad tai buvusios kažkokios balzganos dulkės, greičiausia ugniakalnio išpurkštos iš žemės gelmių. Kai kas priduria, kad variniai indai nuo to lietau atrodę lyg sidabras. Iš to sprendžiama, kad tame "pieniniam lietuje" turėjęs būti didokas nuošimtis merkurijaus dulkių.

Daugiausia baimės žmonėms įvarė 1501 m. Vokietijoje ir Belgijoje kritę atskiri rausvi lašai, kurie ant drabužių susiformuodavo

į mažus kryželius,

ypač kryželiai atsiradavo ant moteriškų drabužių, bet pasitaikydavo ir ant odos bei kitų daiktų. Nuostabūs reiškinys pasikartodavo kas trys metai, gavėnios bei Velykų metu. Jonas Horn, Liezo kunigaikštis, mini vieną mergaitę, 22 m. amžiaus, kuri nespėdavo apsilvilti kitais drabužiais, kaip tuoj atsiradavo minėti kryželiai.

Gamta mėgsta ne tik pagąsdinti, bet kartais surauošia ir džiaugsmo valandą. Tokią staigmeną parodė 273 m. Graikijoje, kai pradėjo lyti mėsos gabalais nei dideliais nei mažais. Kas ten buvo — neišaiškinta, bet "mėsa" turėjo tikrą mėsos skonį, ją puolė išalkę paukščiai ir greit negedo. Prieš tokį lietų ir šiandien žmonės nepyktų, ypač alkanieji, jei dangus "kepsniais" pradėtų juos vaišinti.

Blogiau nutiko Airijai, kurią 1675 metais

nutepė sviestų,

kuris, deja, buvo tik panašus į sviestą, bet nevalgomas, o pradėjęs tirpti, atsidavė nemaloniui kvapui.

1741 m. viršum Almerijon miesto Ispanijoje sproges tamsus debesis ir pasipylusios žemės ugnies žiežžbos, nudeginusios visą apylinkę ir padegusios kelis laivus, komanduojamus adm. Court.

Panašus įvykis yra atsitikęs kiek anksčiau ties viena Senos upės vieta. Mažos liepsnelės krito iš dangaus ir geltonai degusios greit užgėjo.

Yra liję

varlėm, žuvim, vabalais

bei kitokiomis keistenybėmis. Nors ir keisti tokie lietūs, bet jų kilmę lengva išaiškinti. Audros ir oro verpetai pagaua vienoje vietoje tuos daiktus ir, kartais gana toli nuneštus, išlyja su paprastu lietum.

NAUJA MONTEVIDEO LIETUVIŲ BAŽNYČIA

Kristaus Karaliaus šventėje, spalio 31 d. Montevideo arkiv. Dr. Antanas Maria Barbieri iškilmingai pašventino ilgai lauktą naują Marijos Širdies bažnyčią.

Ši bažnyčia labai patraukli savo ypatingu stiliumi. Daugelis praeivių sustoja, ilgai žiūri, paeina keletą žingsnių ir vėl atsikus žiūri. Vienas rusas prisipykęs klausinėjo, iš kur lietuviai paėmė tokį gražų bažnyčios modelį? Aš, girdi, daug šalių ir valstybių aplankiau, tačiau daug bažnyčių, bet tokios žavingos, kaip jūsų, niekur nesu užtikęs. Žmogus žiūri, ir akis taip patenkinta tų spalvų suderinimu, tų linijų tiesumu ir simetrija. O tie keturi balti kryžiai per bokšto vidurį tokie jau gražūs, kad kelte kelia žmogaus širdį į padanges. Tas visas bažnyčios vaizdas regėjojo akį ir širdį glostyte glosto. Taip viskas paprasta, bet su tokia skoniu parengta, kad nejučiomis išsūkia: ak, kokia graži bažnyčia!

Ne tik šio ruso tokia nuomonė, bet ir visų, kurie tik pamato šią bažnyčią. Gaila, kad bažnyčios fasadą arba frontą negalima nufotografuoti ir į laikraščius paduoti — kliudo medžiai, bet kai žiemą nukris medžių lapai, tą dalyką bus galima padaryti. Bažnyčios fasadoje yra stilizuoti raudonnieji plytomis Gedimino stulpai. Svetimtaučiai jie tik gražūs pasižiūrėti, bet lietuviui jie dar primena brangius Tėvynės meilės jausmus ir nuneša jį į Lietuvą, į Vilnių, į Gedimino pilies kalnelį.

Virš Gedimino stulpų, ant stilingų fasados sparnų, yra įtaisyti keturi vėliavoms

KODĖL ŽUVO ANDREE? Šurpi tragedija amžinajame sniege.

Prieš 57 metus liepos mėnesį įvyko viena iš didžiausių to laiko sensacijų. Liepos 11 d. iš danų valdomo Špicbergeno salos pakilo tuometinis lėktuvas balionas, pasivadinęs "Adler" (erelio) vardu ir, stipriam pietų vėjui pučiant, nuskrido į šiaurę.

Baliono gondoloje sėdėjo trys rinktiniai vyrai: 42 metų švedų mokslininkas Andree, kuris savo tyrinėjimais buvo pagarsėjęs visame pasaulyje, 25 metų kartografas Nils Strindberg ir 27 metų civilinis inžinierius ir sportininkas Knut Fraenkel.

Jų išleisti susirinko nemažai žmonių. Padarytos ir gražios nuotraukos, kaip tolsta pakilęs balionas.

Tai buvo didelis įvykis — ekspedicija į šiaurės polių balionu.

Iki tol keliauta tik laivais, kurie įstrigę į ledus, tuoj grįždavo atgal, nepasiekę tolimų sričių. Dabar pasisauta persokti ledų kalnus ir nukariauti ašigalį.

Balionas nuskrido ir dingo begalinėje šiaurės tyloje.

Tais pačiais metais laikraščiai paskelbė, kad ekspedicija žuvo, bet kodėl ir kur — niekas nežinojo.

Tik po 33 metų — 1930 — vienas norvegas Špicbergenę netyčia surado ekspedicijos paskutinę stovyklavietę ir tris sušalusius vyrus. Rado ir gerai išsilaukusius maisto likučius, foto aparatą su plokštelėmis ir smulkų dienoraštį.

Kai išaiškino plokšteles ir perskaitė dienoraštį, daug kas paaikšėjo.

Nuotraukos liudija, kad jų balionas gana greit nusileido. Prie jo triušė net 64 valandas, bet daugiau jis nekilo, —

Eraklidas Lembas savo istorijos dvidešimtoje tome pasakoja apie varlių lietų, ištikusį anais senais laikais Dardanelio sąsiaurio apylinkėse. Varlių tiek priliję, kad žmonės turėję kraustyti į kitas vietas.

Pagalvoję apie tokius keistus lietus, turime su šv. Pranciškum šlovinti Viešpatį

"už brolių vandenį, kuriai yra nusižėmęs, brangus ir nekaltas,"

nors kartais taip įkyriai varva už apikaklės, bet nuo jo galima gintis, nosies lauk nekišant arba prisidengiant lietsargiu.

(Darb.)

iškelti smagai. Bažnyčios bokštas baigiasi gražiu, naktimis apšviečiamu, lietuviškais ornamentais išpuoštu, kelių metrų ilgio kryžiumi. Bažnyčios ir bokšto stogai pasipuošę raudonos spalvos čerpėmis.

Bažnyčios ilgis kiek sualaidina žiūrovo akį. Mat visa prezbitarija ir didysis altorius įeina į misijonierių namą, o bažnyčios stogas baigiasi su bažnyčios nava. Dėl tos priežasties misijonierių namas įgauna didesnę išvaizdą, nors iš tikrųjų teturi vos keturis gyvenamus kambarius. Iš kitų kambarių susidaro dvi nedidelės zakristijos, raštinė, svečių kambarys, virtuvė, valgomasis kambarys ir knygynėlis, o apačioje — mokyklos kambarys ir vaikams maudyklės.

SVENTINIMO IŠKILMĖS

Tėvas Bružikas ruošė žmones šioms istorinėms bažnyčios šventinimo iškilinėms net dviejų savaitių misijoms, į kurias noriai lankėsi didelis Montevideo lietuvių būrys. Dvi savaitės nelijo, tik iškilnių išvakarėse pradėjo niuoktis dangus ir nešant Marijos Širdies statulą iš šv. Klaros seserų koplyčios į naują bažnyčią, staiga pakilo šurpus vėjas, smarkiai atšalo ir aplinkui už dviejų-trijų kilometrų pasipylė lietus. Pačioj Cerroj, kur vyko procesija, dar nelyja ir laimingai, dalyvaujant didelei žmonių miniai, buvo pernešta Marijos statula.

Spalio 31 d., sekmadienį, Kristaus Karaliaus šventėje, įvyko šventinimas. Lietus pila, kaip iš kibiro. Oras šaltas, vėjas žiaurus, bet žmonių prisigrūdo sausakimšai, prisipildė trys platoki bažnyčios takai, o po vargonais, vadinamame bobinčiuje, susispaudė kaip silkės. Atvykęs arkivyskupas tuojau ėmėsi šventinimo apeigų. Dėl lietaus nėjo šventinti bažnyčios iš oro, tik pašventino bažnyčios laiptus, fasadą, bažnyčios vidų su nauju, nors dar galutinai neįrengtu, didžiuoju altoriumi.

ISKILMINGOS MISIOS

Naujos bažnyčios rektorius Tėvas Jonas Bružikas, S.J. išėjo pirmą kartą naujai pašventintoj bažnyčioj laikyti šv. Mišias. Užsidedę gražus 60 lempų Alfonso Bertasio įtaisytas sietynas (žirandelis). Visa bažnyčia pragydo "Pulkim ant kelių". Girdėjosi šliukšėjimas, nes džiaugsmo ir laimės ašaros nejučiomis veržėsi iš žmonių akių. Vyrų choras pradėjo "Kyrie eleison". Nauja bažnyčia prisipildė harmoningais vyrų balsais. Visiems pasidarė gera, lyg tiems apaštalam ant Taboro kalno. "Viešpatie, mums gera čia būti!"

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karinėlis ir aukso titeliai.

KALBAME VOKISKAL.

Žemaitijos knygnešių romanas

ŽEMELĖ ŠVENTOJI

turi puoštį kiekvieno skaitytojo biblioteką. Kaina 8/0.

Mokslo - technikos naujienos

NAUJI AMERIKOS IŠRADIMAI

Lenktyniaujant dėl ginklų pranašumo, visos valstybės deda didelių pastangų ką nors išrasti nauja, kas būtų tobuliau negu turima.

Dabar pranešama, kad JAV yra išrastas naujas prietaisas, kurio pagalba labai lengvai susekamas povandeninis laivas. Tai išradimas dabar esą aprūpinami Amerikos kariniai laivai.

Taipgi pranešama, kad JAV yra pastatęs bombonešį, kuris skrenda po 1000 mylių per valandą. Tokio greičio bombonešį ligšiol dar niekas neturėjo.

Atominiai Amerikos ekspertai praneša, kad po metų, gal kitų, JAV jau turės atominę energiją varomus lėktuvus.

"SKRAIDANČIOS LĒKŠTĒS"

Tai neišsenkama sensacijų tema, kurią pasigavę kai kurie fantastai arba lengvo pasipelnijimo "specai" yra išleidę net knygų, kuriose aprašoma, kaip jie matė ir kalbėjosi su "lėkščių" žmonėmis arba marseičiais.

Tuo tarpu Amerikos karinės aviacijos štabas ištyrė 3.500 tokių aprašymų bei pranešimų ir dabar paskelbė savo tyrimų vaisius. Štabas praneša, kad "skraidančių lėkščių" žinios yra gryna fantazija.

Idomu ir tai, kad pranešime sakoma, jog spėlojimai, kad tai yra iš kitų planetų siunčiami skraiduoliai arba iš kitų valstybių bandomi ginklai, neturi jokio pagrindo.

Atrodo, kad jeigu ir yra kas panašaus, kas vadinama "skraidančiomis lėkštimis", tai yra tikrai pačios Amerikos. Tai yra visai galima, nes dabar jau tikrai išrasti lėktuvai, kurie nuo žemės kyla statmenai ir gali greit pakeisti kryptį skridami.

ATOMINĖ SKAIČIAVIMO MAŠINA

JAV netrukus pradės naudoti naują elektroninę skaičiavimo mašiną, kuri išsprendžia greit ir tiksliai sunkias skaičiavimo problemas.

Mašina vadinama "Raydac" — su trumpinimas žodžių "Raytheon Digital Automatic Computer". Tūkstančiai komplikuočių matematikos uždavinių vairuojamiems sviediniams reikalauja daug skaičiuotojų, kurie per 20-30 dienų pajėgia užbaigti skaičiavimus. Nauja mašina tai atliks per kelias minutes.

Mašinos veiksmai kontroliuojami dešimčia įvairių būdų, kiekviena klai-

da automatiškai susekama. Kai atsiranda klaida, visa skaičiavimo eiga sustaigoma ir klaidos vieta surašoma pagal instrumento kontrolinėje lentoje.

"NAUTILUS" JAU VANDENYJE

Rugsėjo 30 d. Gronton, Conn. įvyko nepaprastos iškilmės. Tą dieną buvo perduotas karo laivynui pirmas atominė jėga varomas povandeninis laivas "Nautilus".

"Nautilus" dabar bus bandomas vandenyje ir darys pirmąsias keliones po vandeniu. Jis yra varomas energija gaunama iš teniso kamuolio dydžio urano metalo, maždaug 2 svarų, kurio energijos jėga prilygsta 460.000 galionų gazolino, arba 3.000 tonų anglies.

"Nautilus" yra pirmas atominė energija varomas daiktas pasaulyje. Jo dydis — 300 pėdų ilgumo, jis sveria 3.000 tonų ir galės daryti 25.000 mylių kelionę panėręs vandenyje. Įgula susideda iš 85 karininkų ir karių.

Šis laivas dabar remontuojamas, nes jame sprogo vienas vamzdis, ir pasirodė, kad jo įrengimai reikia dar daugiau taisyti.

KABANTIS, TRAUKINYS JAU STATOMAS

Švedas pramonininkas Axel Wenner-Gren suprojektavo Vokietijoje kabančių ant iškelto bėgio traukinį, skirtą pigiam keleivių ir krovinių pervežimui. Jo greitis 200 mylių per valandą. Projektas arti tikrovės. Alweg tyrimų bendrovės pareigūnai ("Alweg" sudaryta iš išradėjo inicialų) pranešė, kad šiuo metu vedamos derybos su įvairiais kraštais dėl traukinio. Ateinančiais metais toks traukinys jau "lėks" iškelto bėgio apačia, aptarnaudamas Ruhro krašto pramonę.

Konstrukcijos paslaptys griežtai saugomos. Mažos skalės modelis jau buvo sėkmingai išbandytas. Į tyrimų darbus buvo investuoti milijonai dolerių. Prie tyrimo darbų dirbo apie 350 įvairių tautybių specialistų.

Keleivinis vagonas bus 51 pėdos ilgio ir padarytas iš aluminijaus. Tai pati medžiaga bus pavartota ir prekiniam vagonams. Vagonų dauguma turės papildomus paprastus ratus. Vagonus galima naudoti ir paprastam geležinkeliui. Pirmų kabančių traukinių greitis per 150 mylių į valandą. Inžinieriai tikisi pasiekti vėliau mažiausia 210 mylių į valandą. Moderniška saugoma sistema, naudojanti radarą, apsaugos nuo susidūrimų. Negalės nukristi nuo bėgių.

Dažnai praeinu aš pro pilį.

Dažnai praeinu aš pro pilį,
Kurioj tu užkeikta esi,
Kur džiaugsmo valandos nutilę
Tave skandina ilgesy.

Kur tu žvelgi tiktai pro langą
Į rožių žydinčius kerus,
Ir skundiesi svajonių dangui:
— "Gyvenime, koks tu žiaurus!

— Myliu aš grožį, laisvę svaigią,
Ir trokštu būti mylima.
O čia jėgas išsemti baigia
Dienų vienodų pilkuma.

— Myliu gyvenimą saulėtą,
Kaip myli jį gyva gėlė,
Bet čia jaučiu aš mirtį lėtą,
Nes man čia draudžiama mylėt..."

Dažnai praeinu aš pro pilį,
Ir tavo sielvartą jaučiu.
Ir spėju tavo kanciją tylią
Iš sienų dvelkiančių šalčiu.

* * *

Dažnai praeinu aš pro pilį,
Ir mintimis tik sprogdinu
Jos paslaptį, audringą, gilią,
Prislėgtą rūskanų dienų.

Kodėl?

Vai daug, ak, daug kuo nusivylę,
Suklupę po vargų našta,
Mes nuolat sprendžiam mįslę gilią,
Širdim gyvenimu girta:

Kodėl mes praeitį, nors karčią,
Prisimenam su ilgesiu,
O lapą dabarties užverčiam
Jausmu pavargusiu, vėsiu? - - -

Kabantis traukinys turi daug privalumų. Jis gali važiuoti 15 proc. įkalnė. Tuo tarpu paprastam traukiniui įkalnė neviršija JAV-bėse 5,89 proc., Vokietijoje — 4 proc. Jam nereikės sulėtinti greičio prieš pasisukimą — jis pasvyras, kaip pasisukantis lėktuvas. Kabančio bėgio sistema užima mažiau vietos, negu paprastas geležinkelis. To traukinio sistemos įrengimo kaina bus dvigubai mažesnė už dabartinio geležinkelio kainą. Eksploatacijos išlaidos bus taip pat mažesnės.

1954 m. gruodžio 15-17 dienomis trukusiame VLIKo posėdyje, kuriam pirmininkavo VLIKo pirmininkas M. Krupavičius, buvo priimtas VLIKo statuto papildymo iš 1952 m. pakeitimas, pagal kurį yra panaikinta VLIKo ir VT pirmininkams nustatoma kadencija. Ryšium su tuo padarytas ir kitas statutinis pakeitimas, būtent: VLIKo ir VT pirmininkams rinkti arba nepasitikejimų pareikšti turi būti sudaryta paprasta VLIKo narių balsų dauguma vietoj iki šiol buvusios kvalifikuotos 2/3 daugumos.

VT pirmininkas K. Žalkauskas ir URT valdytojas Dr. P. Karvelis padarė politinės padėties apžvalgą. Paskum VLIKo pilnatis išklausei Vykd. Tarybos pranešimą apie nuveiktus darbus ir ateities planus. Pranešimai apie nuveiktus darbus bus paskelbti skyriumi. Išklaustas Kontrolės Komisijos pranešimas, kurį padarė jos pirm. J. Norkaitis. Pakeistas ir papildytas Tautos Fondo statutas. Nutarta paremti Baltų Institutą.

VLIKas priėmė 1955 m. I-ojo pusmečio sąmatą ir VLIKo posėdžių protokolams rašyti nuostatus. Papildyta Tautos Fondo valdyba: A. Liutkui išsikėlus į Prancūziją ir negalint eiti pareigų, jo vieton Tautos Fondo valdybos nariu išrinktas inž. P. Narutis, o kandidatu — kun. Kenstavičius.

VLIKas patvirtino Lietuvos delegaciją į Pavergtųjų Tautų Seimą. Pasitraukus iš eitujų pareigų Lietuvos Raudonojo Kryžiaus valdybai, VLIKo pirmininkas pareiškė jai už atliktus darbus padėką. Paskum į naująją Lietuvos Raudonojo Kryžiaus valdybą VLIKas išrinko: Dr. L. Gronį — pirmininku, mokytoją Jurkaitį — vicepirmininku, V. Gailių, J. Venckų ir P. Venclauskienę — nariais. Valdybos kandidatai: ats. pulk. Žukauskas ir B. Prapuolenienė.

VLIKas, išklausei Specialiosios Komisijos pranešimą, padarė tuo reikalu savo nutarimą ir nusprendė jį pranešti visų VLIKo sudarančių politinių grupių centrams.

Iškeliant Lietuvos reikalą tarptautiniuose suvažiavimuose (socialistų, liberalų, krikščionių, etc.), VLIKas nutarė atstovavimą šiuose tarptautiniuose sambūriuose paremti dar daugiau, kaip iki šiol. (ELTA)

* * *

Amerikos institutas šeimoms tyrinėti nustatė, kad Amerikos merginos išteka po to, kai rimtai apsvarsto ir tuo tikslu susipažįsta su 3 kandidatais.

Prosper Merimée

LOKYS

Iš prancūzų kalbos vertė O. A. Pridotkaitė

Tąsa I

Ištikrųjų, lokys bėga per aikštelę, vilkdamas grafiene. Jis, be abejo, planavo ramiai sutvarkyti savo auką. Matote, šitie žvėrys, kaip vienuoliai, mėgsta valgyti ramybėje. Prieš dvi dienas vedęs, grafas buvo gana riteriškas: jis norėjo pulti lokį su paprastu peiliu. Bet, mano mielas pone, lietuviškas lokys nesiduoda bado kaip avinėlis. Laimei vos-ne-vos ant kojų bėpastovįs grafo ginklanešis, kuris tą dieną, tikriausiai, nepajėgė atskirti stirnos nuo zuikio, šovė, nežinodamas ar kulka palies lokį ar grafiene...

— Ir jis nušovė lokį?

— Vietoj! Tik girtuokliai tinka tokiems žygiams. Be to, šiame krašte yra užkeiktų kulku. Yra ir raganių, kurie jas gamina... Grafiene buvo adpraskyta, be sąmonės, lūžusia koja. Rytojaus dieną atsigavo, bet protelis jau buvo iškeliavęs į dausas. Išvežė į Petrapilį. Didelis patikrinimas. Keturi profesorai tiria reikalą. Jie sako: "Nieko blogo. Netrukus pasveiks. Laikykite ją gryname ore, kaime, ramybėje, šviežias maistas, kodeinas..." Kiekvienam užmoka po šimtą rublių. Netrukus grafas sulaukė stipraus sūnaus, bet motinos sveikata? Ach, taip! Pamišimas padvigubėjo! Džiaugsmu netverdamas, grafas jai rodo savo sūnų. Gal pagelbės? Romanuose taip dažnai pasitai-

— Muškite! Užmuškite tą žvėrį! —

šaukia grafiene ir ji pati būtų nusukus kūdikiiui galvą. Nuo to laiko jokio pageijimo. Nori nusižudyti. Reikia trijų stiprių tarnaičių. O vis dėlto, pone profesoriau, prašau išidėmėti: išbaigęs visus turimus lotynų kalbos vaistus ir nepasiekęs pageidaujamo paklusnumo, suradau stebuklingą būdą; aš pagrąsinu nukirpsiąs plaukus... Anuomet jos plaukai turėjo būti ypatingai gražūs. Pasididžiavimas? Paskutinė žmogiškumo žymė. Ar ne keista? Jei aš galėčiau vartoti savo išradimą, gal ji ir pasveiktų.

— Kokį?

— Duoti lazdu. Šiuo būdu aš esu išgydęs apie dvi dešimtis kaimiečių, kurie sirgo rusiška liga — staugimu. Viena moterėlė pradeda staugti, kaimynė jai pritaria. Po trijų dienų visas kaimas staugia. Juos beplekdamas, pasiekiau gerų rezultatų. Tik paimk lazda, moteriškės kaip avelės. Grafas nesutiko, kad aš pavartočiau savo metodą.

— Kaip? Jūs norėjote, kad jis sutiktų?

— Jis nepažįsta savo motinos. Pagaliau visa tai išėitų į naudą. Bet sakykite, pone profesoriau, ar Tamsta būtumėte patikėjęs, kad baimė gali išvaryti žmogų iš proto?

— Grafiene padėtis buvo baisi... Pakliūti į plėšraus žvėries nagus!

— Jos sūnus — kitoks. Prieš metus jis taip pat buvo patekęs lokiui, bet, šalto kraujo dėka, išsilaisvino.

— Argi?

— Tokių meškų dabar jau retai pasitaiko šiose apylinkėse. Grafas norėjo ją dunklu nudurti. Ba! Vienu posūkiu, išvengęs mirtino smūgio, žvėris apglėbė grafa, parbloškė jį žemėn taip, kaip aš šį butelį... Jis, gudruolis, nudavė esąs ne-

gyvas... Meška jį pauostė, pauostė ir, užuot sudraskius, pradėjo laižyti. Jis nesukrutėjo ir meška nuėjo savais keliais.

— Meška, turbūt, galvojo, kad jis negyvas. Tiesa, aš girdėjau, kad šitie žvėrys nepuola lavonų.

— Tikėkime ir patys asmeniškai nbandykime! Bet palietus baimės jausmą, aš Jums papasakosiu atsitikimą Sebastopoly. Mes, penki ar šeši vyriokai, girsnojome prie alaus statinės Sebastopolio Vtojoj tvirtovėj, kai kažkas suriko: — Bomba! Gulame ant pilvų, bet vienas, kurio pavardė... nesvarbu, jaunas karininkas pasiliko stovėti su stikline rankoj. Tuo metu sprogo bomba. Ji nunešė vieno mano draugo, Andriaus Speranskio, galvą ir sudaužė alaus ašotį, dėkui Dievui, beveik tuščią. Po sprogimo pakilome ant kojų ir pamatėme, kad tas stovintysis ramiausiai gėrė alų iš rankoj laikomos stiklinės. Jį palaikėme didvyriu. Rytojaus dieną sutikau iš ligoninės grįžtantį kapitoną Gedeonofą. Tas man pranešė: "Aš vakarieniausiu kartu su visais. Iš ligoninės išėjimo proga gersime šampaną!" Vakare susėdome prie stalo; vakarykštis alaus didvyris — šalia manęs. Kažkas atkemša šampano bonką. Paf! Kamštis išsauna ir pataiko į... alaus didvyrio smilkinį. Jis surinka ir netenka sąmonės. Mano didvyris apalpo iš baimės. Matote, pone profesoriau, žmogiškoji mašina...

— Pone daktare, — pasakė įėjęs tarnas, — Janova skundžiasi, kad grafiene nenori valgyti...

— Kad ją velniai griebtų! — suniurnėjo daktaras. — Einu. Kai pavalgydinsiu tą pabaisą, pone profesoriau, mes galėtume, jeigu Jūs sutiksitate, sulošti proferanso arba duračchio partiją.

NAUJI METAI
NAUJI RATAI,
NAUJOS VALDYBOS,
SENI PLETKAI,
SENI SĄSKAITOS,
NAUJA VEIKLA,
ANT TO VISO ETIKETĖ —
LIETUVA

Sveikinu Tokių N. Metų nesulaukusius

Mr. Ilgausis

SVEIKINIMAI SUVAŽIAVIMAMS

VYRIAUSIAM KRAŠTO TARNYBOS SUVAŽIAVIMUI

Sveikinu suvažiavimo prezidentą (pilname sąstate) iš savo privačios praeitės sėmusį stiprybės ir terminų ir pilnai atstovavusį lietuvišką sąžinę. ("Nesvarbu, kieno praeitės kelė buvo pakulinės ir kieno milinės, svarbu tik, kad diržas būtų suveržtas" — viena iš prezidento aukso minčių).

Sloviniu visų garbinguosius atstovus ir atstovės — tris naktis liežuvius ir kitus kalbos padargus Melbourne prastu alumi plovusius ir tris dienas žodžius į viršų ir nuorūkas į pasulę svaidžiusius (pirmus rinko sekretoriatas, o antruosius — Melbourne ap. pirmininkas. Taip, jis viešai tai prisipažino), ir iškilminga urbi et orbi pagarsinusius dekretą, pasmerkiantį skal-dymo darbus ir naują šūkį — Mes be Melbourne parapijos šalės nebūsim, kuris sena versija skamba — Mes be Vilniaus nenurimsim.

Atskiras sveikinimas Adelaidės pagarbams atstovams įrodžiusiems kiek mažai bendro turi nutarimai su spaudoje skelbiamais pareiškimais. (Reikia tikėtis, kad šis įrodymas galios ir suvažiavimui bei jo aprašymams laikraščiuose, išskiriant Mr. Ilgausio pastogę).

KAT. VEIKĖJŲ SUVAŽIAVIMUI

Sveikinu suvažiavimą savo rezoliucija visiems katolikams suteikusį iš karto kunigystės šventimus ir reiškiu susirūpinimą pagalvojęs, kiek dienų

ar mėnesių turės tęstis sekančių metų Bendruomenės suvažiavimas, kad Australijoje bus jau ne šeši kunigai, bet apie 10.000.

KULTURINGO FONDO SUVAŽIAVIMUI

Sveikinu suvažiavimą įvykusį Melbourne dobilienoje, kuriame profesorius parodė, kaip reikia kultūringai iškeikti ir iškolioti kaimyną, nepaskolinusį pjaunamosios mašinos, nors Atolą, kad ir dalgiais vistiek jau nupjautas ir sukrautas į kupetas.

MAZ. LIET. BIČIULIŲ SUVAŽIAVIMUI

Sveikinu Bičiulius susirinkusius aptarti padėti, iš kiemo išskridus vienam spiečiui ir iš tūščiam avilyje likusių žymių galutinai nustatyti, kas išskrido — bitės, širšės, ar dar mažiau garbingi birzgilai.

ŠVIESOS SUVAŽIAVIMUI

Sveikinu Šviesą, susirinkusią vienoje vietoje (deja, nuo to Melbourne tamsybės nepašviesėjo) ir bandžiusią šviesą dėl šviesos, kad būtų šviesu šviesai.

P. S. Nr. 1.

Atrodo, būsiu išvardinęs bent daugumą apie šv. Kalėdas Melbourne mieste įvykusį suvažiavimą. Šalia jų, negali nepasigirti, kad ten pat įvyko ir

ilgausių grandiozinis suvažiavimas, kuriame ir aš dalyvavau rinktu ir pilnabalsiu atstovu (už mano kandidatū-

ra balsavo mano vaikas ir kaimyno katinas). Darbotvarkėje buvo pagrindiniai apsvartinti visi anksčiau įvykę trumpausių (visokiais vardais save užmaskavusių) suvažiavimai. Visi, aukščiau pareikšti sveikinimai yra paruošti ilgausių suvažiavimo rezoliucijų komisijos, bet kadangi visame suvažiavime tik aš vienas buvau raštingas, sveikinimus tvirtinu savo parašu —

Mr. Ilgausis

P. S. Nr. 2.

Kol parkulniavau iš Melbourne, kol visų suvažiavimų iškamtuotas, dvi savaites, kaip negyvas, išmiegojau, Redaktorius, pasirodo, be mano žinios ėmė ir išleido vieną numerį laikraščio, taigi, jei sveikinimai kam atrodys lyg ir vėlokai spausdinami — suvažiavimai kalti, bet tik ne aš.

MR. ILGAAUSIS ATSAKŲ Į KLAUSIMUS

PRASKELTLŪPIUI

Tas angelokoj šnekoj atspausdintas "The Sunday Advertiser" Nov. 20, 1954, straipsnis, į kurį Tamstai suvyniojo pirktas morkas, ir kuriame Tamsta supratai tik vieną žodį "Lithuanian", šiuo metu jau nėra aktualus, todėl dėl jo pervertimo į liet. kalbą, siūlau kreiptis ne į mane, bet į tuos, kurie, tame straipsnyje australų yra mokomi, kad, norint žiūrovų turėti pilną salę, reikia vaidinti savo kalboj. Žodžių nevyniojant į pakulas, siūlau tuo reikalu kreiptis į "The Lithuanian Theatre Studio" direktorių ar vadylas.

RIESTAŪSIUI (iš Viktorijos)

Tamstai neaišku, ar atolą bus tik antrą kartą pjaunami dobilai, ar taipogi atolą vadiname ir antru kart pjaunamą žolę. Ypač, kaip rašai, nesuprantama, kaip galima pjauti nieko nepasėjus ir svarbiausia, kad kai ką dar gauti, atseit šunų šėką.

Matai, Prieteliau Riestaūsai, daug nuostabių ir nesuprantamų dalykų sviete darosi — pradedant skraidan-

čiomis (tik ne į vyro galvą) lėkštelėmis ir baigiat Atolo pjovimu. Kadangi Tamsta gyvena Viktorijoje, prašau tuo reikalu kreiptis į artimiausią Kultūros Fondą, nes tikiu, jog norėtum ne tik suprantamo, bet ir kultūringo paaiškinimo, o aš nenoriu būti kultūringesnis už kultūringą fondą ir imtis į šiuos klausimus atsakyti. Be to, jie ten, rodo, turi ir atolą kupetose, galėsi vietoj įsitikinti, ar tikrai ten yra atolai.

CANBERROS SAVAITGALIO MOKYKLOS MOKINIŲ TĖVAMS

Į Jūsų paklausimą, liečiantį mokytoją Jurgį Dehn, atsakau patarimu paskaityti "M. Pastogėje" Nr. 50-296 tilpų straipsnį "Laiškas mano mokinių tėvams", kuriame tarp kitko rašoma: "Maždaug prieš šimtą metų mano prosenėlis, pavarde Dehn, iš Mažosios Lietuvos persikėlė į dabartinį Tauragės apskrįtį. Ta pavarde vėliau buvo kiek kitaip rašoma, stengiantis ją pritaikinti

rusų bei lietuvių kalbos dėsniams. Tačiau aš nemėgstu vardų ir pavadinimų kaitaliojimo. Todėl aš vadinau savo tėvo, senelio ir prosenio pavardę".

Prie šio viešo, spaudoje pagarsinto, pareiškimo, aš — Mr. Ilgausis turiu tik tiek pridurti, kad, belandydamas po daržus, Adelaidėje, Morgan Ave., susipažinau poną Dieną, kuris sakosi esąs canberriškio mokytojo tėvas. Taip pat prie tėvo gyvenęs sūnus vadinasi Andrius Dienas. Be to, atsitiktinai teko sutikti Tuebingeno IRO tarautoją, kuris tvirtina, jog ir Canberros mokytojas, ano meto studentas, Jurgio Dieno pavarde, egzistavo IRO sąrašuose.

Taigi, nevisada to žmogaus, kuris vadinasi tėvo pavarde, tėvas vadinasi sūnaus pavarde.

Mėginąs savo pavardę pritaikinti anglų kalbos dėsniams —

Mr. Ilgausis
REIKALUS SUTVARKĖ

— Sakyk, ar dar vis esi Juzės sužadotinis?

— Ne.

— Idomu, kaip tu galėjai atsikratyti?

— Visai paprastai, ją vedžiau.

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

Apgailestavęs savo nemokėjimą, išėjau į savo kambarį ir pradėjau rašyti laišką panėlei Gerdai.

II

Kadangi naktis buvo tvanki, pravėriau langą į parko pusę. Baigęs rašyti laišką, nutariau panagrinti neteisinguosius lietuviškus veiksmožodžius ir paieškoti jų neteisingumo priežasties sanskrito užrašuose. Staiga prie mano kambario lango augas medis buvo stipriai supurtintas. Išgirdau traškant šakas ir man atrodė, kad kažkas mėgino sliuogti aukštyn. Prisiminęs daktaro pasakojimus apie lokį, aš atsikėliau ir, priėjęs prie lango, lempos šviesoje, medyje pamačiau žmogaus galvą. Pasirodymas tęsėsi akimirka, bet aš suspėjau išidėmėti keistai blizgančias to žmogaus akis. Piktai paklausiau ko jis norėtų. Bet nepažįstamas greičiai nuslinko žemyn ir, vikriai pasikabinęs ant tvirtos žemutinės šakos, nušoko žemėn ir netrukus dingto tamsoje. Pašaukiau tarną ir papasakojau įvykį.

— Ponas profesorius bus apsirikęs.

— Aš žinau, ką sakau, — tvirtinau. — Be abejo, vagis.

— Negali būti.

— Tai kas nors iš šeimos? ..

Tarnas dar labiau išplėtė akis, bet nieko neatsakė. Pagaliau paklausė, ar man dar ko nors reikia. Liečiau uždaryti langą ir palindau po antklode.

Miegojau puikiai. Nesapnavau nei vaigių nei lokių. Ryte, baigiant rengtis, kažkas pabeldė į duris. Atidaręs pamačiau aukštą, gražios išvaizdos jaunuolį, apsilvilkusį bukaru chalatą, rankoje laikantį turkišką pypkę.

— Aš norėčiau atsiprašyti, pone profe-

riau, — tarė jis, — kad taip blogai priėmiau tokį garbingą svečią. Aš esu grafas Šemėta.

Padėkojau už malonų priėmimą ir pasiteiravau, ar praėjo galvos skausmas.

— Maždaug, — atsakė. — Iki sekančio karto. Ar čia esate pakenčiamai? Malonėkite prisiminti, kad gyvenate pas laukinius. Tai dažnas reginys Žemaitijoje.

Kalbėdamas atydziai stebėjau savo šeiminką. Jo akys man labai priminė vakar medyje matytą vyriškio akis.

— Negali būti, — samprotavau, — kad grafas Šemėta naktį laiptotų po medžius. Jo kakta buvo aukšta, bet siauroka.

Veido bruožai taisyklingi, bet akys atrodė labai arti viena kitos. Mūsų žvilgsniai susitikdavo ir greitai vėl išsikirdavo. Staiga grafas nusijuokė ir sušuko:

— Jūs mane pažinote!

— Pažinau?

— Žinoma, jūs vakar mane matėte išdykaujant ...

— Oh! Pone grafe!

— Aš praleidau visą dieną užsidaręs savo kambarielyje. Vakare, jausdamasis šiek tiek geriau, nutariau pasivaikščioti. Pamačiau Jūsų kambarielyje šviesą. Smalsumo vedamas ... Aš privalėjau pasakyti savo pavardę, bet pdėtis buvo per daug juokinga ... Susigėdęs pabėgau ... Ar atleisite man už sutrukdyimą?

Mėgino juokauti, bet aš mačiau, kaip jis rauda ir varžėsi. Užtikrinau, kad tai man nepadare jokie blogo įspūdžio ir, norėdamas nutraukti nemalonią temą, paklausiau, aš iš tiesų jis turįs Tėvo Levickio "Žemaičių Katechizmą".

— Gali būti. Tiesą pasakius, aš nepažįstu savo tėvo bibliotekos. Jis labai mėgo senas knygas, retenybes. Aš teskaitau

tik modernius veikalus. Bet mes paieškosime, pone profesoriau. Tai Jūs norite, kad mes žemaitiškai skaitytume Evangeliją?

— Ar Jūs nemanote, pone grafe, kad Evangelija žemaičių kalba būtų naudinga šiam kraštui?

— Jos nauda aš neabejoju; bet leiskite pastebėti, kad žmonės, kurie moka tik žemaitiškai, beveik nei vienas nemoka skaityti.

— Gal būt, bet, grafe, atkreipkite dėmesį ir į tai, kad vien tik dėl knygų stokos dauguma žmonių nemoka skaityti. Kai žemaičiai turės savo kalba išleistų knygų, jie jas skaitys ir išmoks skaityti. Taip jau daug kur pasitaikė. Arba vėl būtų labai gaila, kad kalba pražūtų nepalikus pėdsakų! Jau trisdešimt su viršum metų kai prūsų kalba beveik mirusi. Pasutinis žmogus, kuris dar mokėjo korniškai kalbėti, neseniai mirė ...

— Liūdna! — pertraukė mane grafas.

— Aleksandras de Humboldtas pasakojo mano tėvui, kad Amerikoje jam teko matyti papūgą, kuri, vienintelė visame pasaulyje, dar mokėjo kelis vienos, šiandien raupų visiškai išnaikintos indėnų giminės, kalbos žodžius. Gal sutiksime išgerti puodelį arbatos?

Bevalgant pasikalbėjimas sukosi apie žemaičių tarmę. Grafas peikė, ir visai teisingai, vokiečių išleistas lietuviškas knygas.

— Jūsų raidynas, — kalbėjo jis, — netinka mūsų kalbai. Jis neturi mūsų J, nei L, nei Y, nei Ė. Aš turiu pereitais metais Karaliaučiu išleistą "dainų" rinkinį ir man pačiam sunku suprasti kai kuriuos žodžius, taip jie keistai išsprendinti.

(Bus daugiau)

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

PRASIDĖJO VAIKŲ VASAROS STOVYKLA ALDINGOJE

Sausio 15 dieną prasidėjo vasaros vaikų stovykla Aldingoje, pajūryje. Stovyklą organizavo Adelaidės Apylinkės Valdyba. Stovyklauja 58 vaikai nuo 7 iki 17 metų amžiaus. Kandidatų buvo ir daugiau, bet dėl vietos stokos negalėjo būti priimti.

Stovykloje bus pravedta visa eilė konkursų lietuviškomis temomis. Stovyklos užbaigimo proga (sausio 30 dieną) parašysime plačiau.

ADELAIDĖS SKAUTŲ STOVYKLA

Keliolika mylių į rytus nuo Adelaidės, kalnuose prie Lobethallo miestelio tarpe 1954m. gruodžio 27 ir 1955 m. sausio 2 dienos buvo įsikūręs mažas lietuviškas kaimelis — Adelaidės "Vilniaus" vietininkijos skautų ir skaučių pirmoji stovykla.

Gruodžio 27 d. rytą stovyklautojai (apie 25 skautės ir 23 skautai) specialiu autobusu išvyko nuo šv. Juozapo bažnytelės. Po neilgos kelionės autobusas sustojo šalia nedidelio upelio, apaugusio eukaliptais ir žilviciais. Į visas puses tiesėsi ganyklos ir neaukšti kalnai. Stovyklautojai nedelsdami griebėsi darbo ir jau pirmą dieną stovėjo kiek atokiai viena nuo kitos skautų bei skaučių stovyklos — viso 13 palapinių. Tarpe jų buvo įrengtas kryžius, vėliavų stiebai, virtuvė, ūkio palapinė, iškastas apskritas stalas, kurio vidury įkastas stulpas su koplytėle ir rūpinėjėliu. Per upeį nusitęsė trys pačių skautų darbo heptai, išvalyta ir įrengta laužavietė. Vyro-rių brolių bei sesių padėdami bei nurodomi, jaunieji skautukai bei skautukės, kurie beveik visi stovyklavo pirmą kartą, tvarkėsi bei kūrėsi nuostabiai gražiai ir darniai. Nors ir nuvargusius, kitą dieną visus anksti sukėlė šaltas rytas. Po trumpos, bet jaudrios mankštos, visi greit tvarkėsi uniformas ir rengėsi rytiniam patikrinimui, kuris apėmė apengą, švarą ir tvarką palapinėse ir apie jas, batų ir panagių švarumą... Po to rikiuotėje visi žygiavo prie kryžiaus ir vėliavų, kur buvo kalbama stovyklos malda ir, giedant Lietuvos bei Australijos himnus, buvo keliamos vėliavos. Buvo skaitomi įsakymai, kuriais kasdien buvo skelbiamos praeitą dieną skilčių pažangumo varžybas laimėjusios skautų ir skaučių skiltys, kurios gaudavo gražias, p. Marčiulionienės sukomponuotas ir pagamintas pereinamas "garbės gaireles". Po skanių, p. Andriūšienės priežiūroje pačių skautų ar skaučių pagamintų pusryčių vyko dienos programa — užsiėmimai. Tai būdavo sportas, skautiški žaidimai, stovyklos įrengimų tobulinimas ir kt. Po pietų būdavo pusantros valandos poilsis, kurį sekė skilčių iniciatyvai paliktas laikas, pavakariai, vėl užsiėmimai, vėl iškilmingas vėliavos nuleidimas su vakaro malda ir "Marija, Marija", vakarienė ir jaukiausia dienotvarkės dalis — laužas. Pradžioje ne drąsus ir nepatyrę, puikaus laužavedžio pskt. V. sulco vadovaujami skautai-ės į stovyklos pabaigą veržė veržėsi prie laužo su vaidinimais, viena už kitą skambesėmis lietuviškomis liaudies bei skautiškomis dainomis bei traškiais šūkiams. Dienos programa baigdavosi 10 val. vakare, kai nuaidėjęs rago signalas skelbdavo tylą poilsiu. Stovyklos rajone likdavo žingsniuoti nakties sargyba iš tų naktį būdinčios skilties.

Šalia bendrųjų auklėjamųjų skautišky pašnekėsių, stovyklautojai turėjo ir specialią. Stovyklavietės savininkas Mr. E. W. Dearman, kuris yra ir tos srities priešgaisrinės apsaugos viršininkas, įdomiai papasakojo apie "bušo" gaisrus, jų priežastis, kaip jų išvengti ir kaip jų saugotis. Jis buvo paskolinęs stovyklos apsaugai ir keturis nešiojamus gesintuvus, kurie visad būdavo parengty prie virtuvės ar laužavietės, o kai ten ugnies nebūdavo, skautų ir skaučių būdavo panaudojami išsimaudyti... P. Jasevičius pasakojo apie oro reiš-

kinius ir liaudies meteorologiją. Skautėms p. Pacevičienė kalbėjo apie mergaitės higieną, o sktn. Stasiškienė mokė austi juostas. Dalis skautų gavo progos pabandyti savo taiklumą iš mažojo kaitbro šautuvėlio.

Stovyklon nuolat atsilankydavo svečiai ir viešnios — "tetos", dažnai ir su "tradicijomis". Prie vieno laužo atsilankė ir skautų rėmėjų pirmininkas p. Pulgis Andriūšis, kuris įrodė nepamiršęs savo skautavimo dienų, vienu degtuku užkurdamas laužą. Jis papasakojo savo jaunystės prisiminimų, o su juo atvykęs p. Pakalnis labai įspūdingai padeklamavo baladę apie vėliną, nesekmingai stačius tiltą per Nemuną. Stovykloje lankėsi ir australių skaučių stovyklavimo instruktorė Mrs. Trimble, turtininkė Miss M. Sullivan ir Pietų Australijos vyriausia skautininkė Miss Mary Douglas, taip pat ir australų Adelaidės turtininkas Mr. W. R. Thompson. Visi lankytojai pripažino, kad, nors ir neįprastomis sąlygomis, mūsų skautai-ės australams nieku nenusileidžia, o kai kuriais atvejais juos prašoka, ypač stovyklos meniškuumu ir tvarkingumu. Tai jie konstatavo ir savo įrašuose skautų kronikos knygoje.

Vieną dieną visi stovyklautojai nužygiavo į Lobethalį, kur apžiūrėjo vietos įdomybes, aptvarkė karių paminklą ir vietos ligoninės pacientams padainavo kelias dainas.

Skautai bei skautės labai atsidėję ruošėsi sausio 2 dienai, kuri turėjo būti svečių diena. Tai turėjo būti stovyklos rezultatų pademonstravimas. Deja, visa išėjo kitaip. Į rytą pakilęs stiprus, karštas vėjas nieko gero nežadėjo. Nors ir atvyko specialus autobusas ir keliolika auto mašinų su svečiais ir vilkiukais, bet vis stiprėjęs ir karštėjęs vėjas bei dulkių debesys neleido vykdyti programos. Daugeliui stovyklautojų bei svečiams išvykus į Lobethalį pamaldoms, keli stovyklos saugoti likę skautai bei skautės tik dalinai teįstengė apsaugoti stovyklą nuo audra tapusio vėjo. Gauta eilė įspėjimų apie įvairiose vietose vis kylantį "bušo" gaisrus. Audra pradėjo palapines griauti ir plėšyti. Stovyklos vadovai nutarė stovyklą baigti tuoj pat, inventorių nuimti ir stovyklautojus ir turtą perkelti į saugią vietą — netoli buvusią sodybą ir arimus. Ore pradėjo atsirasti vis daugiau dūmų. Tokioje padėtyje jaunieji stovyklautojai parodė nepaprasto šaltakraujškumo ir drausmingumo. Nepaisydami didelės kaitros (per 100 F), audros, dulkių ir dūmų, jie greit susitvarkė ir pasirodė į p. Dičiūno sunkvežimį. Tik keletą valandų palaukus, tapo įmanoma parvažiuoti į Adelaidę, kurią visi laimingai pasiekė tos pat dienos vakare, pamatę šurpų didžiausio P. Australijos istorijoje gaisro nuniokotą kelių mylių pločio plotą.

Stovyklos vadovų žodžiais, stovykla pasiekė savo tikslo. Skautai ir skautės tarpusavy susigyveno, pagyveno lietuviška nuotaika, išmoko daug lietuviškų dainų, pajuto gyvenimo gamtoje malonumą, užsigrūdino, sustiprėjo. Sugyvenimas ir broliškas bei seseriškas tarpusavy bendradarbiavimas buvo be priekaištų. Vieni antriems padėdavo kiekviena proga. Nežiūrint neįprastų sąlygų, visi puikiai ir be skundų ar blogos nuotaikos pakėlė sunkią įsikūrimo našą. Iš visuomenės pusės buvo susilaukta labai nuoširdžios bei realios paramos ir pagalbos.

Vistik, tjeik stovyklautojai, tiek ir skautų tėvai bei bičiuliai junta, kad stovykla nebuvo užbaigta, o tapo nutraukta. Todėl teko patirti, kad skautai-ės jaučiasi esą skolingi visuomenei tą baigiamąjį stovyklos laužą, kuriam visi taip rengėsi. Girdėti, kad jie numato tą laužą artimiausia tinkamą roga sukurti ir prie jo pasikviesti visus tėvelius, bičiulius ir visus tuos, kurie ruošėsi atvykti į stovyklą sausio 2 dieną. Lauksime!

Stovyklai vadovavo sktn. V. Stasiškis su adjutantu s.v. vyr. sklt. V. Patupiu. Skaučių rajono viršininkė buvo dr. S. Pacevičienė, programų vadovė sktn. S. Stasiškienė, skautų rajono viršininkas s. v. vyr. sklt. V. Opulskis, laužavedys lobethališkis psktn. V. sulcas, stovyklos statybų vadovas v. sklt. senj. J. Naujalis.

Buvęs

Sportas

JAUNIMAS — SENIMAS

S.m. sausio mėn. 23 d. 2val po pietų Juodmišky (Blackwoode) įvyks gana įdomios futbolo rungtynės.

Vyties jaunimas iki 30 metų ir senimas virš 30 metų. Senimas su kapitonu E. Danisevičium pasiryžęs įrinti nemažai įvarčių.

Vytis su kapitonu A. Kitu suka galva, kad senimas ištikro nepadarytų gėdos prieš tautiečius.

Mieli tautiečiai, nepraleiskite progos pamatyti aukštos klasės žaidimo ir suskaityti ridinamus Vyčiai įvarčius.

Be to, už 100 jardų bus futbolo sekcijos gegužinė su įvairia programa ir loterija, kur galėsite išbandyti savo laimę. Loterijos pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai.

Sesės ir broliai, atvykę į gegužinę ir dalyvaudami loterijoje, paremsite Vasario 16 gimnaziją, tą tėvynės švyturį tamsiose tremties ūkanose.

S. Reivytis

VYTIS — JUVENTUS 1:2

Gruodžio 6 d. — Vytis susitiko su Pietų Australijos meisteriu. Žaidimas pradėtas įtemptoj nuotaikoj, didele sparta.

Rungtynės tarp Vyties ir Juventus buvo apylygės ir įdomios. Kova vyksta be pasekmių, tik 14-toj minutėje nelaimingai sau įvartį įsiritino Ciampi, gelbėdamasis nuo įvarčio. Po savizudžio įvarčio Vytiečiai lyg ir pasimeta. Priešas staigiu praėjimu įrintina Vyčiai antrą įvartį. Pirmas puslaikis 2:0 Vyties nenaudai.

Vytis turėjo ne tik pirmam puslaikio progą, bet ir antram. Tačiau nesėkmė lydėjo vytiečius. Tik Kitas, trečiu kartu jau galva pakartojęs, įmušė įvartį Vyčiai. Rungtynės baigiamos 2:1 Vyties nenaudai.

Geriausiai sužaidė: Langevičius, Kitas, Gennaris ir Laurendis.

Po ilgesnio nežaisto laiko už Vytį iš Enfieldo Futbolo Klubo sugrįžęs šį kartą žaidė gynyboje Sidabras, bet iš Woomeeros grįžęs Betalis, kuris žiemos pirmenybėse antrame rate žaidžiant prieš Enfield buvo suspenduotas likusiam žiemos pirmenybių laikui.

Šiuo metu į Vyties Futbolo Sekciją iš tautiečių negrįžęs yra tik vienas futbolininkas Virba (Virbickas), kuris žaidžia centrą pas Juventus.

VYTIS — BIRKALA 3:2

Gruodžio 13 d. — Birkalla žaidimą pradeda didele sparta ir pirmose minutėse laimi du įvarčius prieš Vytį.

Vyties vienuolik, lyg iš miego pabudusi, perima iniciatyvą ir žemomis pasuotėmis artėja prie priešo vartų. Kitas taikliai šūviais rezultatai išlygina ir pirmas puslaikis baigiamas 2:2.

Antram puslaikio žaidimas apylygis, bet Laurendis Vyčiai laimi dar vieną įvartį. Rungtynės baigiamos 3:2 Vyties naudai. Geriausiai sužaidė: A. Kitas ir Čiplys.

PADEKA

Tarpe 1954 m. gruodžio 27 d. ir 1955 m. sausio 2 d. prie Lobethallo vykusio pirmoji Adelaidės skautų ir skaučių stovykla praėjo su dideliu pasisekimu. Jo pasiekta tik dėl visos eilės skautų tėvų ir bičiulių nuoširdžios tautos, paramos, pasišventimo bei pritarimo. Ypatinai dėkoju p. M. Andriūšienei, taip rūpestingai ir sėkmingai išnešusiai sunkią ir atsakingą stovyklos maitinimo našą; stud. skaučių filistei dr. St. Pacevičienei, padėjusiai vadovauti skaučių stovyklai; p. B. Dičiūnui savo sunkvežimiu nuvežusiam ir parvežusiam stovyklos maistą; lobethališkiams skautininkams Jonui ir Vytautui Vanagams, Vaclovui Šulciui, p. Jasevičiui ir kitiems, nuolat besirūpinusiems stovyklautojų grove, padėjusiems suorganizuoti stovyklavietei leidimą, vesti laužus; lobethališkėms "tetoms", rėmusioms "tradicijomis"; p. Zamoiskienei, savo mašina atvežusiai stovyklon vilkiukus; Korp! "Vytis" senjorui Jurgiui Naujaliai, nepaprastai daug padėjusiam stovyklą įrengiant; visiems tautiečiams, paskolinusiems vienokio ar kitokio inventoriaus, įrankių ir kt. turto; visiems skautų bei skaučių tėvams bei mamytėms, besilankiusiems stovyklon su "tradicijomis"; Dvasios Vadui kun. dr. Jatuliui, atlaikiusiam stovyklautojams šv. Mišias ir pasakiusiam gražų pamokslą; Moterų Sekcijai, paskutinę karštą dieną atvežusiai šaltų "tradicijų" visą didžiulį maišą; p. V. Vosyliui, stovyklos gyvenimą fiksuosiam fotografijose; pagaliau visiems skautų bei skaučių tėveliams bei bičiuliams taip nuoširdžiai talkinusiems gelbstint ir evakuojant stovyklos bendrąjį bei stovyklautojų asmeninį turtą artėjančio katastrofingo gaisro akivaizdoje.

Visiems ir visoms — aciū, aciū, aciū! Patirta Jūsų visų parama bei nuoširdumas jaunimui yra didelis akstinas dirbti drąsiai ir ateityje.

Sktn. V. Stasiškis "Vilniaus" vietininkijos vietininkas

ŽINIOS

(Tąsa iš 1 psl.)

BRITŲ TAUTŲ MINISTERIŲ PIRMININKŲ KONFERENCIJA

Sausio 31 dieną Londone prasideda Britų tautų ministerių pirmininkų konferencija. Kaip rašo spauda, pačiu pagrindiniu ir gal būt vieninteliu dienotvarkės punktu busiųjų Sir Winston Churchillio pranešimas apie Rytų — Vakarų santykius, kiek jie yra šiuo metu Amerikos ir Anglijos žinomi.

Be abejonės, dienotvarkė nėra galutinai apribota tik šiuo vieninteliu klausimu. Kiekvieną dieną gali būti iškelti nauji klausimai.

JUDRI GYNYBA AZIJOJE

Kaip praneša United Press diplomatinis korespondentas, tarp JAV-bių ir Anglijos generalinių štabų pasiektas susitarimas, kad Azijoje turi būti judrūs, gerai ginkluoti kariuomenės daliniai, kurie būtų pajėgūs sulaukyti komunistų agresiją bet kurioje vietoje. Nuo didžiulės kariuomenės kūrimo atsisakyta. Amerikai ir Anglijai su savo daliniais talkininkais N. Zelandija bei Australija.

NUSTATYTOS JAV-bių BAZĖS FORMOZOJE

JAV-bių vyriausiojo štabo viršininkas adm. Arthur Raddford patvirtino planą, kuriuo nustatytos JAV-bių oro, laivyno ir sausumos kariuomenės bazės Formozoje.

Šitoks bazių parinkimas iššauktas naujosios Japonijos vyriausybės politikos, kuri nori pradėti diplomatinis bei prekybinius santykius su raud. Kinija ir Sov. Rusja. Tuo būdu Japonija darosi neperdaug patikimas partneris.

KREMLIJE KOVA DĖL VALDŽIOS.

Užsienio ir Australijos spaudoje pradėta daug rašyti apie kovą tarp Malenkovo ir Chruščiovo dėl valdžios Kremluje. Kaip žinome, Stalinui mirus jo vietą užėmė du įpėdiniai: Malenkovas, kaip ministerių tarybos pirmininkas ir Chruščiovas, kaip komunistų partijos centro komiteto sekretorius. Be abejo, šis pastarasis postas yra svarbesnis ir Malenkovas turi lenkti galvą Chruščiovo patvarkymams.

Plačiai pasklido gandai, kad Chruščiovas ruošiasi pašalinti Malenkovą ir visą valdžią suimti į savo rankas. Nurodoma, kad Malenkovas yra autorius taip plačiai paskleistos koegzistencijos, sugyvenimo su Vakarų nekomunistiniu pasauliu, idėjos autorius. Tuo tarpu Chruščiovas yra "kietos" politikos šalininkas ir apie jokią "sugyvenimą" nenori kalbėti. Atrodo, kad vieno iš jų turės nulekti galva, kaip diktatūrose ir priimta. Jeigu valdžią paimtų vienas Chruščiovas, galima laukti politikos pagriežtėjimo.

PADEKA

LKF Australijos Valdyba, rengdama meno dienas, dailės parodą ir LKF suvažiavimą nebūtų galėjusi tinkamai tai atlikti be menininkų ir bendruomenės nuoširdžios tautos. Pirmiausia dėkojame širdingiausiai solistams E. Rūkstelienei, P. Rūteniu, smuikininkui P. Matiukui bei pianistei D. Oldham, išpildžiusiems kamerinės muzikos koncerto programą, Pulgiui Andriūšiui, J. Mikštui, V. Kazokui, N. Daniušytei, Kuncai Kucevičiui, A. Gričiui, D. Nasvytytei bei išraiškos šokių šokėjoms I. Kaunaitei, E. Kesminaitėi, J. Kesminaitėi, D. Meleškaitėi, B. Mažeikaitėi, pianistui Isteriui ir kitiems, išpildžiusiems Literatūros ir Išraiškos šokių vakaro programą, T. Zikarui, A. Vaičiūčiui, E. Kepalaitėi, V. Simankevičiui, A. Gabecui, J. Baukui, J. Uoseliui, dalyvavusiems savo darbais dailės parodoje, J. Liutkutei, A. Karazijenei, p. Makulienėi, p. Žiedienei, Vl. Jakučiui, J. Antanaičiui, Iz. Geštartui, J. Pečiuliui, Soc. Globos Dr-jos Ponions, J. Povilaičiui, E. Seženui, R. Normantaitei, p. Žizmaraitėi, p. Kabailienei, L. Vacbergui, V. Lazauskui ir kitiems vienokiu ar kitokiu būdu padėjusiems meno dienas organizuoti.

LKF Australijos Valdyba

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0. Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A. Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia Publisher: J. Glušauskas Printed by National Press 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Telephone: LU5827

Lietuvė DANTŲ GYDYTOJA V. Aleksandravičienė
145 Seventh Avenue
ROYSTON PARK (Adelaide)

Priėmimo valandos:
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 17 val.
Antrad. ir penktad. nuo 12 iki 20 val.
Šeštadieniais nuo 9 iki 12 valandos.

(Važiuoti tramvajum St. Peters iki pat galo, toliau eiti pagal čia nurodytą planą.)

DAVID JONES
europietiškas siuvėjas ir medžiagų parduotuvėjas
Kostiumai pagal užsakymą arba gata. i. Siuvama pagal europietišką stilių.
ZEMOS KAINOS
Kostiumai pagal užsakymą nuo £16.16.0, sportiniai kostiumai nuo £8.10.0.
DIDELIS PALENGVINIMAS ŠEIMOMS — ATIDAROMA biudžeto sąskaita
mokant kas mėnuo.
Adresas: 24 Charles St., Adelaide, S. A.
TELEF. W2887